

Møte mandag den 28. mai kl. 10

President: Ø y v i n d K o r s b e r g

D a g s o r d e n (nr. 90):

1. Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Per-Kristian Foss, Børge Brende og Jan Petersen om utredning av og forslag til nye saldoavskrivningssatser (Innst. S. nr. 210 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:54 (2000-2001))
2. Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Djupedal og Kristin Halvorsen om norske initiativ for å motvirke skadelige effekter av internasjonal kapitalmobilitet (Innst. S. nr. 221 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:60 (2000-2001))
3. Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Per Erik Monsen, Kenneth Svendsen og Torbjørn Andersen om å gjøre momskompensasjonsordningen for kommuner og fylkeskommuner generell (Innst. S. nr. 211 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:68 (2000-2001))
4. Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Siv Jensen om endring i ny forskrift om engangsavgift på motorvogner (Innst. S. nr. 228 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:78 (2000-2001))
5. Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Valgerd Svarstad Haugland, Siv Jensen, Per-Kristian Foss og Terje Johansen om å fjerne beskatningen av utgifter til behandling av sykdom (Innst. S. nr. 250 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:86 (2000-2001))
6. Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Sverre J. Hoddevik, Michael Momyr og Erna Solberg om at en andel av selskapskatten igjen skal tilfalle kommunene (Innst. S. nr. 248 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:88 (2000-2001))
7. Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Kenneth Svendsen, Øyvind Korsberg og Thore A. Nistad om at endringer i forskrift om avgiftsmessig klassifisering av varebil klasse 2 ikke gjennomføres (Innst. S. nr. 232 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:89 (2000-2001))
8. Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Siv Jensen om økonomisk kompensasjon til tidligere private aksjonærer som ble slettet i forbindelse med bankkrisen (Innst. S. nr. 235 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:91 (2000-2001))
9. Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Lars Sponheim og Terje Johansen om utvikling av norsk finansnæring (Innst. S. nr. 253 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:97 (2000-2001))
10. Innstilling fra finanskomiteen om samtykke til å setje i kraft ein skatteavtale mellom Noreg og Kasakhstan, underteikna i Oslo den 3. april 2001 (Innst. S. nr. 258 (2000-2001), jf. St.prp. nr. 88 (2000-2001))
11. Referat

Presidenten: Representantene Frank Willy *Larsen*, Steinar *Bastesen*, Øystein *Djupedal* og Tom *Thoresen*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Det foreligger en rekke permisjonssøknader:

 - fra Stortingets delegasjon til NATO-parlamentarikerforsamlingens vårsesjon i Vilnius, undertegnet av delegasjonens leder, stortingsrepresentant Jan *Petersen*, om permisjon i dagene 28. og 29. mai for representantene Ranveig *Froiland*, Hans J. *Røsjarde* og Gunnar *Skaug* i tiden fra og med 28. mai til og med 30. mai for representanten John *Dale*, i tiden fra og med 28. mai til og med 31. mai for representantene Lisbet *Rugtvedt*, Anne Helen *Rui* og Per Ove *Width*, og i tiden 28. mai til og med 1. juni for representantene Gunnar *Halvorsen* og Jon *Lilletun*
 - fra representantene Grethe G. *Fossum* og Sverre *Myrli* om permisjon i henholdsvis tiden fra og med 28. mai til og med 1. juni, og i tiden fra og med 28. mai til og med 31. mai, for å delta på Wilton Park-konferanse i Dubrovnik
 - fra representanten Gard *Folkvord* om fødselspermisjon i tiden fra og med 28. mai til og med 8. juni
 - fra representanten Kjell *Engbretsen* om permisjon i tiden fra og med 29. mai til og med 31. mai for å delta på seminar i regi av OSSEs parlamentarikerforsamling i Warszawa
 - fra Senterpartiets stortingsgruppe om permisjon for representantene John *Dale* og Johan J. *Jakobsen* i dagene 31. mai og 1. juni for å delta i Nordisk Råds møter i Vilnius og Riga.

Disse søknader foreslås behandlet straks og innvilget.

 - Det anses vedtatt.

Første vararepresentant for Hordaland fylke, Bjørg Hope *Galtung*, er for tiden utenlands og av den grunn forhindret fra å møte i Stortinget under representanten John Dales permisjoner i tiden fra og med 28. mai til og med 1. juni.

Fra første vararepresentanter for henholdsvis Hordaland og Vestfold fylker, Terje *Søviknes*, Trond *Mathisen* og Jan Th. *Langaard*, foreligger søknad om å bli fritatt for å møte i Stortinget under henholdsvis representantene Hans J. *Røsjarde*, Anne Helen *Rui* og Per Ove *Widths* permisjoner, av velferdsgrunner.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

 1. Søknadene behandles straks og innvilges.
 2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:
 - For Aust-Agder fylke: May Britt *Lunde*
 - For Vest-Agder fylke: Dagrun *Eriksen*
 - For Akershus fylke: Åge *Tovan* og Anita *Orlund*
 - For Hedmark fylke: Nils Amund *Röhne*
 - For Hordaland fylke: Kari *Manger*, Inger-Marie

Ytterhorn, Magnar Lussand og Magnus Skåden
 For Oslo: Heikki *Holmås*
 For Nord-Trøndelag fylke: Marit *Arnstad*
 For Vestfold fylke: Trine *Gjersøe* og Anders *Anundsen*
 For Østfold fylke: Morten *Olsen*

3. Inger-Marie Ytterhorn, Magnar Lussand, Heikki Holmås, Trine Gjersøe og Anders Anundsen innvelges i Lagtinget for den tid de møter for representantene Hans J. Røsjorde, John Dale, Lisbet Rugtvedt, Anne Helen Rui og Per Ove Width.

Presidenten: May Britt Lunde, Dagrun Eriksen, Åge Tovan, Nils Amund Røhne, Kari Manger, Inger-Marie Ytterhorn, Magnar Lussand, Magnus Skåden, Trine Gjersøe, Anders Anundsen og Morten Olsen er til stede og vil ta sete.

S a k n r . 1

Innstilling frå finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Per-Kristian Foss, Børge Brende og Jan Petersen om utredning av og forslag til nye saldoavskrivningssatser (Innst. S. nr. 210 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:54 (2000-2001))

Lars Gunnar Lie (KrF) (ordførar for saka): Dokument nr. 8:54 tek opp framlegg om å få ei utgreiing av og framlegg til nye saldoavskrivningssatsar.

Avskrivningsreglane er ein sentral del av skattesystemet vårt. Dei har innverknad på investeringane i næringslivet og har mykje å seia for kva overskot verksemdene får.

Innstillinga Stortinget no handsamar, slår fast at det er brei politisk semje om dei prinsippa som skal leggjast til grunn ved fastsetjing av satsane for avskrivning. Følgjande skal leggjast til grunn som berande prinsipp: Avskrivningssatsane skal avspegla reelt økonomisk verdifall på driftsmiddel – eg understrekar reelt. Skal det vera reelt, må det også leggjast fram dokumentasjon for den økonomiske levetida for driftsmidla.

Eg ser det som positivt for næringslivet at Finansdepartementet har varsla ein brei gjennomgang av det økonomiske verditapet på ulike driftsmiddel med sikte på at dei einskilde satsane vert justerte, og at dette vert gjort i samband med den varsla meldinga om endringar i skattesystemet som skal leggjast fram i haust.

Det er ein samla komite som tek det til etterretning, og som samstundes understrekar at det må vurderast ei samanlikning av tilsvarende avskrivningssatsar i andre land. Dette siste ser eg som svært sentralt med tanke på konkurransesituasjonen for næringslivet vårt. Eg finn det viktig å understreka at norsk næringsliv må ha rammevilkår også skattemessig som er om lag på line med dei landa vi konkurrerer med. Det er også viktig å ta omsyn til den teknologiske utviklinga når den økonomiske levetida for driftsmiddel skal vurderast. Desse to områda – konkurransesituasjonen og den teknologiske utviklinga – ber

eg finansministeren merka seg spesielt. Eg er klår over at det i dei ulike landa er ulike typar avskrivningssystem, men ei samanlikning må vera mogleg å gjera likevel.

I og med at vi her har ei sak som det er brei politisk semje om – ja, så langt eg kan sjå, står alle parti representerte på Stortinget bak hovudprinsippa – og at dette skal få ei grundig handsaming til hausten i samband med den varsla reforma av skattesystemet, burde det vera mogleg å slutta seg til tilrådinga, som eg med dette tilrår.

Per-Kristian Foss (H): Jeg tillater meg å ta opp det forslag som er referert i innstillingen, på vegne av Høyre og Fremskrittspartiet.

Dette Dokument nr. 8-forslaget hadde som mål å oppnå to ting. Det ene var å få Stortinget til å trekke opp visse retningslinjer for fastsettelse av avskrivningssatser. Det andre var å få omgjort vedtaket fra budsjettforliket i fjor høst, der avskrivningssatsene ble forandret uten saklig begrunnelse overhodet i virkeligheten, langt mindre i de prinsipper som nå er trukket opp. Hadde de prinsipper som nå er trukket opp, vært fulgt ved behandlingen av budsjettet i fjor, hadde vedtaket ikke blitt fattet. Vi oppnår ikke flertall for å omgjøre det, men jeg er tilfreds med saksordførers arbeid for å trekke opp retningslinjer for dette fremover. Mitt håp er at de retningslinjene da, etter denne stortingsbehandlingen, står seg sterkere enn de samme retningslinjer stod seg på Plaza Hotel i fjor høst. Det har jeg et visst håp om. Med den begrunnelse er jeg delvis tilfreds med behandlingen, men ikke helt og fullt med resultatet.

Bare la meg minne om at saldoavskrivningssatser kanskje ikke akkurat er et folkekjørt begrep for alle, bortsett fra en del som driver med regnskaper. Men i størrelsesorden for bedriftene det gjelder, dreier dette seg om beløp som kan sammenlignes med halvparten av det som i landet betales i formuesskatt, eller det dreier seg om beløp som tilsvarer at vi hadde satt kapitalskattesatsen opp fra 28 pst. til et sted mellom 30 og 31 pst. Med andre ord: Det er ikke småtter i forhold til hva Stortinget ellers bekymrer seg meget sterkt for som en del av den samlede næringsbeskatning.

Presidenten: Representanten Foss har fremsatt det forslag han viste til.

Siv Jensen (Frp): I likhet med representanten Foss er Fremskrittspartiet for så vidt også tilfreds med at det samler seg et bredt flertall om å lage retningslinjer for stabilitet knyttet til saldoavskrivningsreglene. Min bekymring går likevel i retning av at vi har sett nok ganger at fine festtaler og ord og uttrykk om stabile retningslinjer ikke holder så lenge når man sitter sene nattetimer og skal saldere budsjetter.

Derfor var det underlig å høre saksordførers beskrivelse av behovet for stabile rammebetingelser, slik at vi kunne styrke konkurransesituasjonen for næringslivet, og at det ikke minst var viktig å legge til grunn hva slags systemer man hadde i andre land. Det er nemlig slik at saksordføreren sammen med andre representanter fra

sentrumspartiene og Arbeiderpartiet var de som bidro til å endre avskrivningsreglene i første runde. Dette var altså et system som virket. Og ikke minst er det slik at endringene som ble gjort i statsbudsjettet for inneværende år, fikk tilbakevirkende kraft, noe som i hvert fall ikke kan sies å være forutsigbarhet og stabilitet for et næringsliv som i det minste må kunne forvente at regler fastsatt av denne sal ikke har tilbakevirkende kraft, men først og fremst gjelder fra og med en viss periode fremover. Det er endring av spillereglene på en svært ufin måte, som jeg håper vi slipper å se mer til i fremtiden, spesielt fordi skattesystemet må være troverdig. Ellers taper politikken ansikt over tid.

Jeg skulle ønske at mindretallsforslaget fikk noe bredere tilslutning enn det faktisk har fått, men jeg registrerer at så ikke er tilfellet.

Øystein Djupedal (SV): Jeg slutter meg i all hovedsak til det saksordføreren har sagt, men vil bare knytte én kommentar til denne saken, fordi det er vanskelig å se denne saken helt isolert fra en sak vi senere skal behandle i Odelstinget, som går på avskrivningssatser for landbruket. Departementet har altså etter påtrykk fra forlikspartnerne gått inn og endret avskrivningssatsen for landbruk fra 2 til 4 pst., for å bøte på det som skjedde på hotell Plaza en sen nattetime. Og det jeg på en måte tror er lærepengen av dette, er at man ikke kan gjøre denne typen store endringer i et avskrivningssystem uten å ha tenkt nøye nok gjennom det. Det som ble resultatet av dette budsjettforliket mellom sentrum og Arbeiderpartiet, ble endringer i avskrivningssatsene. Så oppdager man at dette rammer landbruket spesielt sterkt, og går tilbake og endrer den ene, men ikke de øvrige.

Det betyr at jeg står inne for det saksordføreren har redegjort for, men det er nok likevel en lærepeng for forlikspartnerne at denne måten å håndtere skatte- og avgiftssystemet på, i all hovedsak er en dristig øvelse når man ikke har tenkt seg tilstrekkelig om på forhånd.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 3236)

S a k n r . 2

Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Djupedal og Kristin Halvorsen om norske initiativ for å motvirke skadelige effekter av internasjonal kapitalmobilitet (Innst. S. nr. 221 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:60 (2000-2001))

Torstein Rudihagen (A) (ordfører for saka): Dokument nr. 8:60 for 2000-2001 tek opp to forslag. Det første omhandler eit stadig meir fokusert tema, som bl.a. framveksten av Attac-rørsla har medverka til, nemleg spørsmålet om ei avgift på valutatransaksjonar. Det blir fremma forslag om at Stortinget skal be Regjeringa om å legge fram ein plan for korleis Noreg skal arbeide internasjonalt for innføring av ei avgift på valutatransaksjonar. Det andre forslaget er at Stortinget skal be Regjeringa

årleg legge fram for Stortinget ein rapport om verksemda i Det internasjonale pengefondet og Verdsbanken, og Noregs stemmegiving og innsats elles i desse.

Spørsmålet om ei mogleg styring og stabilisering av den internasjonale valutamarknaden er eit viktig tema – eit tema som òg har vore debattert her i salen tidlegare, m.a. på bakgrunn av ein interpellasjon den 1. mars i år.

Vi har fått ein enorm auke i internasjonaliseringa av økonomien og handelen, både på godt og på vondt. Det gode er at auka handel, meir samkvem land og verdsdelar imellom og meir openheit i seg sjølv kan medverke til demokratisk utvikling i delar av verda som så absolutt treng det. Men her er òg ein del negative konsekvensar. Vi opplever valutaspekulasjonar i fleire grader, frå kortsiktig valutahandel, der det dagleg blir spekulert i små endringar i relative kursar, til det som ein kallar ei form for «kjøring» av ein valuta, der det blir spekulert i større endringar i eit lands valuta.

Vi har sett at finans- og valutakriser har sett den økonomiske utviklinga i mange land fleire år attende. Derfor blir arbeidet med å etablere system for å førebygge internasjonale finanskriser viktig. Og eg synest det er positivt at det nå veks opp ei internasjonal rørsle som fokuserer på desse utfordringane. Ei global avgift på spekulative valutatransaksjonar, om den er riktig utforma, kan medverke til å fremme stabilitet i valutamarknaden og samtidig vere ei stor og viktig finansieringskjelde for FN og for å få bukt med fattigdomsutfordringa i verda. Men for å få ei slik valutaavgift med den tilsikta verknaden er det mange føresetnader som må på plass. Her er mange utfordringar. Mellom anna må det vere stor tilslutning internasjonalt til å innføre ei slik avgift. Skal det vere realistisk, må aktørar som USA og EU støtte opp om dette. Ei slik avgift må i tilfelle bli innført i alle land av eit visst omfang, òg i land utanom OECD. Ein samrøystes komite seier da òg i innstillinga at ein ser det som uaktuelt for Noreg å innføre ei slik avgift på einseitig basis.

Ei anna utfordring er å unngå at avgifta i stor grad rammar handel mellom land og langsiktige investeringar. Ein liten skatt på f.eks. 0,1 pst., som er nemnt i debatten omkring dette, vil nok ramme kortsiktig valutahandel, der det dagleg blir spekulert i små endringar i kursane, utan å ramme handelen med varer og tenester. Men det vil sannsynlegvis vere utilstrekkeleg for å hindre spekulasjon og «kjøring» av ein valuta der det blir spekulert i større endringar. Problemet er at ei større avgift fort vil kunne ramme handel over landegrensene og langsiktige investeringar. Dette er eit par eksempel på at vi treng ei utgreiing om korleis vi skal medverke til betre styring av dei internasjonale marknadskreftene. Det har utanriksministeren teke initiativ til, og komiteen viser i innstillinga til at dette skal drøftast i ei eiga stortingsmelding som Regjeringa tek sikte på å legge fram innan utgangen av neste år. Fleirtalet i komiteen ber òg om at Regjeringa ser på andre verkemiddel enn valutaavgift for å skjerme utviklingslanda, da dei blir spesielt ramma av valutaspekulasjonar.

Når det gjeld spørsmålet om ein årleg rapport om verksemda i IMF og Verdsbanken, viser komitefleirtalet

til behandlinga av St.prp. nr. 56 for 1997-98, der ein samrøystes finanskomite slutta seg til at ordninga med å legge fram ei eiga stortingsmelding om IMF annakvart år blei avvikla. Komitefleirtalet legg til grunn at Regjeringa held fram med å orientere Stortinget om IMF-saka på ein eigna måte, deriblant stemmegiving og norske synspunkt i viktige saker.

Innstillinga frå fleirtalet er derfor at Dokument nr. 8:60 blir lagt ved protokollen.

Siv Jensen (Frp): Kapitaltransaksjoner på tvers av landegrensar skyldes at land handler med kvarandre. Skal man selge en vare i et land, oppstår det behov for en valutatransaksjon, slik at selger kan bruke den inntekten i sitt eget hjemland. Det er godt dokumentert at internasjonal handel er en viktig årsak til at vi har velstandsvekst i hele den industrialiserte verden. Alle forsøk på å begrense denne handelen har en kostnad som i realiteten dreier seg om redusert velferd.

I dagens situasjon er det helt åpenbart at det beste man kan gjøre, er å trekke u-landene med i det internasjonale varebyttet. Det vil kanskje være det viktigste tiltaket for å bringe disse landene ut av fattigdom. Det er godt underbygd at frihandel gir økt økonomisk vekst. Siden frihandel vil være noe av det viktigste for u-landene for å komme ut av fattigdommen og sikre sin befolkning en bedre levestandard, er det oppsiktsvekkende at et parti som SV går i spissen for både en avgift på valutatransaksjoner og ikke minst nok engang et forsøk på å begrense frihandel. Jeg skulle veldig gjerne like å vite hva slags oppskrift SV har for at u-landene skal bli invitert inn i det gode selskap, altså inn i de industrialiserte landenes handel, slik at de på et eller annet tidspunkt kan stå på egne ben, være selvhjulpne og ha en økonomi som går rundt, og på eget grunnlag kan være med på å trygge egne innbyggers velferd for fremtiden. Det har jeg ikke oppfattet at SV har noen klare svar på, men i stedet er man på full fart mot å legge en avgift på et marked som i all hovedsak fungerer svært tilfredsstillende.

Etter mitt skjønn vil det være gal bruk av ressurser hvis Norge skal arbeide internasjonalt for å utrede en eventuell innføring av en avgift på valutatransaksjoner. Det er rimelig åpenbart at en slik avgift må være helt global hvis effekten skal være det den måtte være tenkt, og det er ingen tegn til at et slikt forslag vil få internasjonal tilslutning. Så dette er ingen ny sak fra SVs side, men jeg er fortsatt glad for at stortingsflertallet er rimelig samlet i synet på en slik avgift. Jeg vil igjen utfordre SV til å beskrive hvordan de mener at u-landene skal komme ut av fattigdomsfellen sin på annen måte enn gjennom frihandel, for det er åpenbart SVs politikk.

Ingebrigt S. Sørfohn (KrF): Denne saka rettar fokus mot noko som Kristeleg Folkeparti er svært oppteke av, nemleg internasjonal solidaritet og ein global kamp mot fattigdom. Samtidig er det viktig at dei verkemidla me tek i bruk for å nå desse måla, må vera både nyanserte og heilskaplege, og at dei må ha internasjonal støtte, samtidig som dei må vera moglege å gjennomføra i praksis.

Valutaspekulasjonar fører til ein enorm straum av pengar dagleg over kontinenta. Av og til kan dette karakteriserast som egoisme sett i system. Globalisering og marknadliberalisme kombinert med rask teknologitviking gjer forskjellane mellom fattig og rik tydelege. Utfordringane er klare, men løysingane kan nettopp derfor verta ganske mangfaldige. Det er derfor behov for å gå djupare inn i nyansar og problematisera litt rundt konsekvensane som både globalisering, marknadliberalisme og ein open økonomi fører med seg.

Når det så gjeld Tobin-avgifta, vil ei eventuell innføring av ei slik avgift sannsynlegvis verka stabiliserande og avgrensa omfanget av kortsiktige kapitalflyttingar og plasseringar. Men dersom ei slik avgift skal ha nokon verknad, må den innførast på global basis. Samtidig vert det reist ganske mange praktiske utfordringar, som korleis ein skal kanalisera denne avgifta vidare til dei som treng det, osv. Frå Kristeleg Folkeparti si side har me derfor gått inn for å leggja dette dokumentet ved protokollen. Til grunn for det ligg at me har merka oss at Regjeringa tek sikte på å drøfta nettopp moglegheitene for ei betre styring av dei internasjonale marknadskreftene i ei eiga stortingsmelding. Her legg me til grunn at Regjeringa i den varsla meldinga til Stortinget òg vil gjera greie for det internasjonale arbeidet som er på gang og vil verta utvikla vidare for å avgrensa valutaspekulasjonane. I dette tek me det som sjølvstyk at drøftinga av spørsmålet om ei internasjonal valutaavgift vert teken med.

Når det så gjeld ein årleg rapport om verksemda til IMF mv., vil eg her berre visa til saksordføraren sitt innlegg og hans grunngeving.

Øystein Djupedal (SV): Vi har fra SVs side funnet det nødvendig å fremme dette forslaget selv om det også er fremmet tidligere, rett og slett fordi man i stigende grad i et bredt politiske miljø er opptatt av å finne styringsgrep som skal gjøre det mulig i noe større grad å skape sin egen framtid og ikke la markedet skape framtiden.

Det som har skjedd gjennom de siste to tiår, etter det man kan kalle den nyliberalistiske revolusjon, er at deregulering av markedet, deregulering av statlig kontroll, deregulering av ulike former for konsesjonslovgivning har gjort det mulig at en helt ny vekstnæring har vokst opp. Denne vekstnæringen er ikke handel i tradisjonell forstand. Denne vekstnæringen er ikke investeringer i tradisjonell forstand. Denne vekstnæringen er valutatransaksjoner på kortsiktig basis for å hente ut gevinster, ved at man har et stort volum av penger som flyttes på kort tid, og at man på den måten skaper man seg store formuer. Dette medfører ikke minst store stabilitetsproblemer. Det betyr altså at valutatransaksjoner er den største vekstnæring i verden. Dette skaper betydelige styringsproblemer, også for oss. Det er ikke bare u-landene som taper på dette. Også de store industriland taper på det. Norge har selv vært offer for det, i 1992 og 1993, da store valutabevegelser førte til at vi fikk et skyhøyt rentenivå. De medførte sågar at til og med det engelske pundet

ble presset ut av den gang EMS, det europeiske valuta-samarbeidet, som gjorde at noen få fikk vanvittig store fortjenester.

Dette er bakgrunnen for SVs engasjement. Så er spørsmålet: Hvordan finner vi disse styringsgrep? Det finnes sikkert mange ulike tolkninger av dette, men det mest konkrete forslag så langt er den såkalte Tobin-tax, altså denne avgiften på valutatransaksjoner som ikke er ment å ramme de langsiktige investeringer, men som er ment å ramme de kortsiktige transaksjonsgevinster.

Det er ikke vanskelig å se at det finnes mange argumenter mot dette. I den grad en nasjon er i fritt fall og valutaen er på vei mot bunnen, er det klart at en slik avgift ikke vil ha noen effekt overhodet. Men tanken er at man skal ha styrings- og stabiliseringsgrep som gjør det mulig i noe større grad å ha kontroll over sitt eget lands valuta. Derfor er denne Tobin-avgiften diskutert internasjonalt i brede fora, men også blant mange politikere fra ulike politiske ståsteder. I Norge er det sågar konservative politikere som står bak denne avgiften. Det viser at flere enn bare SV og våre miljøer er opptatt av dette.

Vi har ønsket at det skal lages en plan for hvordan Norge skal kunne arbeide internasjonalt for dette. En talerstol vi nå har, som vi ikke har om få år, er den i Sikkerhetsrådet. Vi ønsker at Norge også i Sikkerhetsrådet skal gå foran for å vise at dette er mulig. Norge er i så måte ikke alene. Canada er ett eksempel, Mexico et annet, på andre land som også er opptatt av denne typen problemstilling. For det er helt åpenbart, som det er sagt av flere, at en slik avgift ikke vil ha effekt hvis ikke de store valutaene er med. Poenget er iallfall at man må prøve å finne nye styringsgrep, for ellers betyr det at fremtiden nærmest er en slags markedsliberalistisk motorvei, der politikere og enkeltmennesker overhodet ikke skal ha innflytelse. Denne form for defaultisme er SV sterkt imot.

Derfor har vi fremmet dette forslaget. Det er dessverre et mindretallsforslag, men jeg vil likevel si at flertallet går i riktig retning i sine merknader, for flertallet ønsker at det skal lages en plan. Flertallet sier også at man skal komme tilbake med en stortingsmelding i løpet av neste år. Dette er noen forsiktige skritt, som vi hilser velkommen.

SV har også fremmet et forslag om at vi i større grad skal få en debatt rundt de store internasjonale organisasjonene, som IMF og Verdensbanken. Grunnen til det er at disse i dag i all hovedsak ikke diskuteres i de nasjonale parlamenter. Jeg tror at det hadde vært fornuftig. Det er mange grunner til at Stortinget årlig burde fått en melding om deres virksomhet – av to grunner særlig. Den første er at det i all hovedsak vil være sentralbanksjefene som møter i disse organer. Disse er i større og større grad frikoblet fra det politiske miljø, ved at sentralbanker verden over har blitt uavhengige. Vi har fått et skritt i den retning også i Norge.

Den andre grunnen er at de råd som disse institusjonene gir, i all hovedsak er de samme. Det betyr at helt uavhengig av hvilke nasjoner man skal gi råd, er rådene mer eller mindre: Selg unna statseiendom, gjør mest mulig av kapitalmarkedet fritt, så vil dette gå bra. All erfaring vi-

ser at de råd IMF og i en viss grad Verdensbanken har gitt, har vært feil. Disse kritiseres da også på bred front av alt fra Financial Times til andre økonomer som rett og slett mener at IMF og Verdensbanken må gjennomgå sin egen rolle, fordi verden har blitt mer kompleks, og det er ikke uten videre gitt at det å selge unna statseiendom og det å privatisere næringslivet er det som gir grunnlag for vekst.

Her kommer jeg inn på det som var fru Jensens spørsmål til meg: Hvordan ser SV for seg at u-landene skal ha en viss mulighet i dette? Hvis vi ser på vår egen nasjons rolle, vil vi se at den har lyktes i all hovedsak, ved to ulike trekk. Det ene er at vi har hatt kloke politiske beslutninger, faktisk, ved at man i starten av vårt århundre innførte ulike former for konsesjonslovgivning, samtidig som vi tillot internasjonal kapital å komme inn. Det betyr altså at Norge hadde muligheten til nærmest å plukke på øverste hylle, for vi lot franskmenn og engelskmenn betale utbygging av våre vannkraftanlegg, samtidig som vi innførte streng konsesjonslovgivning. Det samme gjorde vi da vi utbygde Nordsjøen. Det er denne muligheten også u-landene må få, nemlig selv å bestemme på hvilket nivå og i hvilken grad man ønsker å delta i det internasjonale varebyttet. For det vil i praksis være helt umulig for de fattigste land å kunne få noen form for utvikling hvis ikke man selv har muligheten til nasjonal lovgivning, der man selv bestemmer i hvilken grad internasjonal kapital skal få dominere landet. Dette har også bidratt til at u-land synker ned i dypere fattigdom, og det betyr at klasseskillet eller skillet i verden mellom rike og fattige land har blitt større, dessverre.

Vi ønsker at disse land skal få muligheten til å fremme sin egen vei, og vi tror også at en større grad av internasjonal debatt om disse spørsmålene i seg selv vil virke positivt. Så vil selvfølgelig ingen av de forslagene vi i dag fremmer, bringe u-landene fram i førstedivisjon – det hadde jo vært sterkt ønskelig. Vi er heller ikke imot frihandel i den forstand at handel bringer med seg vekst. Det er fremdeles slik at de som er utenfor handelskaravanene, dessverre synker tilbake, mens de som deltar i det internasjonale varebyttet, går fram.

Vi har altså ingenting imot frihandel og ingenting imot internasjonalt varebytte. Det vi har imot, er en framtid som utelukkende skal styres etter markedsliberalismens prinsipper. Dette tror vi menneskeheten ikke er tjent med.

Vi har kommet et lite stykke på vei med de forslag vi i dag fremmer – jeg tar opp de forslag som er referert i innstillingen. Men dette vil være en debatt som i mange, mange år fremover vil prege det internasjonale ordskiftet i de vestlige land, som de gjør i u-land. Det betyr at med noen skritt i dag vil vi klare enda flere skritt i morgen.

Presidenten: Øystein Djupedal har tatt opp de forslag han refererte til.

Per-Kristian Foss (H): Hvorvidt akkurat debatten om Tobin-skatt preger det internasjonale ordskiftet om økonomi og politikk, er jeg noe mer i tvil om. Det tror

jeg i så fall baserer seg på et meget snevert utsiktspunkt. Det er iallfall tydelig at hr. Tobin selv, altså professor og tidligere nobelprisvinner James Tobin, føler et sterkt ubehag ved å bli knyttet til denne skatten. Han uttaler, som vi også refererer til i innstillingen, at han ikke ønsker at hans navn skal brukes og forbindes med skatten eller med Attacs program.

Internasjonalt har det vært – men det er en stund siden nå – en viss faglig debatt om hvorvidt en avgift på valutahandel vil virke stabiliserende eller destabiliserende. Synspunktene står mot hverandre. Jeg registrerer at forslagsstillerne ikke ønsker utredning, men ønsker iverksettelse uten forutgående faglig utredning. Det tror jeg er det tryggeste, for hvis ikke, vil motforestillingene bli overveldende.

Det ble både av saksordføreren og av Kristelig Folkepartis talsperson her brukt begreper som skulle indikere at man kunne skille ulike valutatransaksjoner fra hverandre. Det ble brukt uttrykk som de egoistiske transaksjoner, eller de spekulative valutatransaksjoner. Jeg utfordrer gjerne flertallet til å gi en slik definisjon: Hva er det som er spekulative transaksjoner, og når vet man det? Man snakker om kortsiktige valutatransaksjoner som om det skulle være ille, mens langsiktige transaksjoner skulle være bra. Det vet man ikke før det er gått en stund, og det kan godt tenkes at de kortsiktige transaksjonene kan vise seg å være meget nødvendige.

Vi kan ta eksemplet med norske bedrifter som er internasjonale, f.eks. en bedrift som Norske Skog. Det er en bedrift som daglig må foreta kortsiktige valutatransaksjoner for å sikre seg. Jeg vil gjerne utfordre de talere som kommer etter meg, til å definere: Hva av Norske Skogs daglige transaksjoner er det som er spekulative og kortsiktige? Såpass konkret må man være hvis man skal prøve å få begrepene ned på jorda, og ikke bare forsøke å late som om man kan sette slike skiller.

Jeg er enig i at den nye globale økonomien stiller politikere overfor mange utfordringer, men jeg mener at de ligger på helt andre plan enn å innføre 0,1 pst., 0,2 pst. eller for den saks skyld høyere avgifter på valutatransaksjoner. En slik avgift tror jeg rett og slett vil ha den effekt at det vil de store og rike ha god råd til å betale, og de fattige vil igjen stille bakerst i køen. Faktisk er det slik at en del av de land som har tjent mest på den globale økonomien, er en del av utviklingsøkonomiene – altså land som har beveget seg fra et u-landsnivå og oppover. Men dessverre har en del av disse land ikke beveget seg inn i den globale økonomien uten å ta de forholdsregler som utviklede økonomier tidligere har tatt, bl.a. i form av et ganske omfattende regelverk for finansinstitusjoner som sikrer soliditet, konkurranse og åpenhet – tre viktige forhold som i Norge og i vestlige land for øvrig, i USA og EU er sikret gjennom lovgivning.

Ser man på årsakene til valutakrisene i Asia, eller for den saks skyld i Mexico, er det jo behagelig for en del av disse land selv å si at årsaken var at man internasjonalt spekulerte. Men det holder jo ikke som beskrivelse. Ser man på det som har skjedd i ettertid i land som Thailand, Japan og Indonesia, der krisen satte ganske dramatisk

inn, var det helt klart underliggende svakheter i disse landenes økonomi som var den egentlige årsak til valutakrisen. Så man kan ikke tro at man blir frisk bare man unnlater å ta tempen. Det er altså ikke termometerets skyld. Eller for å bruke et annet bilde: Om musikkstykket kanskje ikke er det man hadde ønsket seg, er det ikke akkurat sikkert at det er pianistens skyld.

Jeg er enig i at det er behov for å gjøre mye på internasjonalt plan, ikke minst gjennom Verdensbanken og Det internasjonale valutafond, for å forebygge – jeg vil ikke gå så langt som å si internasjonale finanskriser, for det er dog ganske voldsomt, men iallfall regionale finanskriser som kan få internasjonale effekter. Og da synes jeg faktisk at begge disse organene, både Verdensbanken og Valutafondet, har gjort en del på disse områdene. Men noe av dette er ubehagelig, bl.a. er det ubehagelig for en det utviklingsland å måtte avlevere jevnlig statistiske opplysninger og praktisere en åpenhet om sin økonomi som gjør at det er mulig å se når eventuelle kriser er under oppmarsj. Debatten internasjonalt om Mexico-krisen har jo nettopp knyttet seg til dette: Hvorfor så man ikke hva som var i ferd med å skje tidlig nok til å kunne forebygge iallfall noe? Årsaken ligger bl.a. i disse landenes – skal vi si – nasjonale, for ikke å si nasjonalistiske tradisjoner som gjør at de er ganske lite åpne og har til dels også dårlig statistisk verktøy. På disse områdene bør det gjøres mer, men Verdensbanken går også her i riktig retning.

Så med andre ord: Jeg undervurderer ikke den globale økonomis utfordring, men jeg tror at Tobin-skatten som internasjonalt fremmarsjområde er en blindvei både faglig og politisk, og ikke minst når det gjelder å skaffe oppslutning. En regjering må gjerne levere en rapport årlig til Stortinget og fortelle om hvordan det går. Vi fikk Canadas støtte i fjor. Det får vi også i år og sannsynligvis også neste år, men det blir med det. Vi kunne sikkert legge til enkelte land. Men for å si det sånn: Like urealistisk vil det være uansett hvor ofte rapportene kommer. Dette stanses uansett av en gruppe av større land.

Til slutt bare den lille refleksjon til hr. Djupedals utdyping av u-landenes vei å gå, at det var å sørge for å skaffe seg nasjonale konsesjonsordninger for viktige områder som energi. Meg bekjent har de fleste utviklingsland faktisk det. Hvis man skulle bruke Mexico som et av de viktige oljeproduserende land som eksempel, har den meksikanske sokkel lenge vært totalt sperret for utlendinger. Det fremheves ikke internasjonalt som noen suksesshistorie. Dessverre er det meksikanske statlige oljeselskap heller eksempel på et motsatte. Brasils sokkel har lenge også vært temmelig lukket for utlendinger. Og u-landene har her valgt å gå frem stort sett som Norge, kanskje med enda mer restriktive holdninger i utgangspunktet.

Faktisk kan vel ikke noen av disse eksemplene fremheves som land som har hatt stor suksess med seg, og det var i og for seg interessant at nettopp Mexico var eksemplet som ble brukt på et land som ble rammet av internasjonal valutahandel, ifølge hr. Djupedal. Mexico er også det land som mest konsekvent har brukt konsesjonspoli-

tikken for å hindre utenlandske selskapers adgang til meksikansk sokkel. Men det er under oppmykning, etter initiativ fra Mexico selv.

Øystein Djupedal (SV): Den nylig avgåtte sjeføkonom i Verdensbanken, Joseph Stiglitz, var nylig i Sverige og kom da med en kraftsats om økonomene som styrer de store internasjonale organisasjonene. Han kalte dem tredjerangs økonomer fra førsterangs universiteter, og han sa videre at de har mer forstand på femstjerners hoteller enn på landsbyene de skal besøke. Det betyr altså at kritikken mot en del av de råd som gis, faktisk ofte er sterkere fra de faglige miljøene enn de er fra politikere eller allmennheten generelt. Det er jo fordi disse institusjonene har hatt en veldig viktig rolle, men dessverre har de altså kjørt seg fast i et spor som gjør at de ikke i samme grad lever i den nye tid og gir de råd som er nødvendige i den tid vi nå lever i. Og det er særlig det forhold at valutatransaksjoner har økt så vesentlig gjennom de siste ti år, som gjør at man må komme med nye typer råd.

Hr. Foss var inne på Tobin, som han sa tar avstand fra sitt eget forslag. Det gjør han jo ikke, han tar avstand fra Attac. Og det må han gjerne. Mitt poeng er følgende: Vi vil ikke legge oss opp i hva som er langsiktige og kortsiktige transaksjoner. Det må hver enkelt virksomhet gjøre. Poenget er at i det øyeblikket man gjør en del transaksjoner ulønnsomme, vil bedriftene ut fra en kommersiell vurdering ikke foreta slik transaksjon, rett og slett fordi den av natur kanskje vil være kortsiktig, og da vil man ikke få den forespeilte fortjeneste på transaksjonen. Det er jo det som gjør dette forslaget klokt, og som gjør det operativt.

Så er jeg når som helst villig til å diskutere andre gode forslag. Det jeg kanskje tror representanten Foss og andre motstandere ikke i tilstrekkelig grad tar innover seg, er at vel har markedsliberalismen vunnet, og den har nok vunnet en knusende seier, og heller ikke er det mulig å se at det fins noe som helst som kan erstatte den – kanskje heldigvis. Men poenget er: Hvilke styringsgrep skal man da bruke for å prøve å skape en relativt større grad av stabilitet enn det vi i dag har? Og høyresiden i Norge, som høyresiden i mange land, sier at markedet fikser dette. Men markedet gjør jo ikke det. Poenget er at det er denne kombinasjonen av politiske styringsgrep og markedet som sannsynligvis vil skape en bedre verden for folk flest, og ikke denne ensidige fokuseringen på at markedet i seg selv er så genialt. Jeg tror at mange land over tid vil se at man har bruk for dette.

Jeg kunne godt tenkt meg at man diskuterte dette i et bredere fora enn bare i Stortinget. Jeg mener at Sikkerhetsrådet burde være en naturlig arena for dette. Jeg mener at Sikkerhetsrådet burde hatt en internasjonal konferanse for å prøve å diskutere styringsgrep. Det er dessverre ikke vilje til dette i Det norske storting, men i mange andre land diskuterer man denne type problemstilling.

Jeg synes det er synd at norsk høyreside velger å stille seg på utsiden. Hvis vi ser på det internasjonalt, er det faktisk sterke krefter i konservative, økonomiske miljøer som mener at det nå er nødvendig å finne nye styrings-

grep. Dette er et forslag. Hvis det kommer opp andre forslag, er jeg når som helst villig til å diskutere også dem.

Per-Kristian Foss (H): Jeg er enig i at mange økonomer, også konservative, gir interessante bidrag til debatten om hvordan man skal forebygge uheldige utslag av den åpne internasjonale økonomien. Det er to trender som preger disse økonomenes forslag. Det ene er åpenhet, som fortsatt møter store motforestillinger. Skal man forebygge kriser, må man ha åpenhet om økonomiske data for å kunne gjøre noe i tide. Det andre rådet er tettere regionalt og overnasjonalt forpliktende økonomisk samarbeid. Det beste eksempel på det vi hittil har internasjonalt, er EU. Jeg skjønner at representanten Djupedal er mot begge deler.

Det er godt mulig at Verdensbanken opp gjennom årene kan ha gitt råd som ikke har fungert godt nok i forhold til enkelte utviklingsøkonomier i krise. Men gjennomgående har jeg registrert at det er en endring i Verdensbankens råd som tar hensyn til et kanskje noe bredere perspektiv enn bare det isolert økonomiske. Det er klart at for en del utviklingsøkonomier er det ikke bare interessant å se hvordan markedet fungerer. Utviklingsland som i dag har en trussel mot sin befolkning som ligger i en enorm vekst i hiv/aids-sykdom, må også gjøre noe helsemessig, opplysningsmessig, for å motvirke en slik trussel. Så det er ikke bare spørsmål om å se på markedet. Men det er ett godt råd jeg tror IMF og Verdensbanken kanskje burde stått hardere på i forhold til en del av utviklingsøkonomiene i Asia: Før de slapp internasjonal kapital fritt inn i sitt land, burde de hatt et lovverk som sikret finansinstitusjonene soliditet, og man burde latt være å blande seg politisk inn i enkeltavgjørelser i bank- og finansinstitusjoner. Dessverre har vi en del eksempler på slik innblanding, grensende til den rene korrupsjon, som har bevirket noe av krisen i en del av de asiatiske land. Her burde Verdensbanken kanskje vært tøffere i sine krav. Det er synspunkter jeg skjønner representanten Djupedal ikke deler.

Ellers var vel det mest oppsiktsvekkende i det siste innlegget at SVs representant mente at det ikke var noe alternativ til den internasjonale kapitalismen. Han brukte vel også uttrykket «heldigvis». Det må i hvert fall sies å være et ideologisk stormskritt fremover.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 3236)

S a k n r . 3

Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Per Erik Monsen, Kenneth Svendsen og Torbjørn Andersen om å gjøre momskompensasjonsordningen for kommuner og fylkeskommuner generell (Innst. S. nr. 211 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:68 (2000-2001))

Øystein Djupedal (SV) (ordfører for saken): Dette er et dokumentforslag fra tre representanter om å gjøre

momskompensasjonsordningen for kommuner og fylkeskommuner generell. Flertallet har valgt å vedlegge dette protokollen og viser også til revidert nasjonalbudsjett – for denne innstillingen er avgitt av finanskomiteen for noen tid tilbake, og som kjent har revidert nasjonalbudsjett blitt lagt frem.

Flertallet viser til at merverdiavgiften er en stor inntektspost for staten og en sentral del av finansieringen av den norske velferdsstaten, og at det derfor er viktig at denne avgiften får et bredest mulig grunnlag for å holde de generelle satsene lave og dermed unngå vridninger i økonomien.

Videre påpeker flertallet at selv etter utvidelsen av grunnlaget til å gjelde salg av tjenester gjennom merverdiavgiftsreformen, som jo skal virke fra 1. juli, er store deler av norsk økonomi unntatt fra avgiften. I tillegg til det aller meste av offentlig sektor gjelder det bl.a. persontransport, overnatting og finansnæringen. Aktører som ikke beregner merverdiavgift på sitt salg, får heller ikke trekke fra inngående avgift. Dette kan gi incentiv for avgiftsmotivert tilpasning fordi de som er unntatt fra ordningen, vil tjene på å bruke egne ansatte framfor å kjøpe en avgiftsbelagt tjeneste utenfra. Flertallet vil imidlertid understreke at så lenge merverdiavgiftsgrunnlaget ikke gjøres helt generelt og uavhengig av omsetningskriterier, vil avgiftsfordelen ved egenregi bestå for alle som driver virksomhet som er unntatt merverdiavgiftsordningen.

Utvidelsen av grunnlaget for merverdiavgiften har bidratt til å gjøre spørsmålet om eventuelt kompensasjon relevant for flere næringer, dog ikke på en måte som er prinsipielt annerledes enn ikke kompensasjonsberettigede næringer i dag. Men denne reformen har også redusert omfanget av problemet ved at flere næringsdrivende nå er blitt avgiftspliktige. Det betyr at etter flertallets oppfatning kan reformen ikke sies å gi grunnlag for en annen vurdering av behovet for å utvide ordningen med kompensasjon for merverdiavgift til fylker og kommuner enn den som er i dag.

Erna Solberg (H): Forslaget om å gjøre momskompensasjonsordningen for kommuner og fylker generell, er et forslag som har vært fremmet en rekke ganger tidligere i Stortinget. I løpet av de to siste stortingsperiodene har vi i alle fall stemt over det tre ganger, så vidt jeg kan huske. Men likevel er det en ny situasjon som har oppstått når vi samtidig utvider området for momsbelegging ganske drastisk, noe som har ganske store konsekvenser for kommuner og fylker.

Det forbausende med innstillingen er først og fremst at noen partier som tidligere har vært for en generell momskompensasjonsordning, slik som Kristelig Folkeparti, nå ikke står inne for merknader om å gå inn for en generell kompensasjonsordning. Det er også litt forbausende i forhold til at Kristelig Folkeparti i forrige periode var toneangivende i å sørge for at denne momskompensasjonsordningen også skulle gjelde for frivillige organisasjoner som drev i regi av og i samarbeid med kommunene, altså drev aktivitet på vegne av kommunene, innenfor sosialområdet. Jeg er noe forbauset over at Kriste-

lig Folkeparti ikke tonet klarere et prinsipielt standpunkt om at man burde ha en generell kompensasjonsordning.

Hva er det som er problemet? Jo, først og fremst er det et problem at man på denne måten gir et mindre incentiv til å drive effektivt i kommuner og fylker. Man ser ofte at kommuner forsøker å sette f.eks. renholdet ut på anbud og la egen avdeling konkurrere. Så ser man at hadde det ikke vært for manglende momskompensasjonsordning, ville man ha valgt et annet renhold enn å fortsette med det i egenregi. Senest for bare noen uker siden bestemte Fjell kommune seg for å fortsette med eget renhold, til tross for at det var minst 12-13 pst. mindre effektivt enn om man hadde kjøpt det privat. Det lønte seg for kommunen å drive i egenregi fordi man ikke ville få kompensasjon for moms.

På denne måten bidrar man altså til at man bruker midlene i offentlig sektor mindre effektivt. Dette stiller seg i grell kontrast til ønskene om å ha et fornyelsesprogram for å få mer effektiv drift i offentlig sektor, mer ut av hver krone, flere tjenester frem til brukerne og mindre tid på byråkrati. På dette området virker det som om Kommuneforbundet har lagt en klam hånd over Arbeiderpartiet. Og selv om man argumenterer med spørsmål knyttet til grunnlaget for hele momssystemet, er det slik at innenfor offentlig sektor er dette å gi med den ene hånden og ta med den andre – pengene går ut ett sted og hentes inn andre steder. Men det skaper mindre effektive fylker og kommuner, mindre effektiv drift, og dermed også mindre velferd og mindre aktivitet rettet mot brukerne.

I tillegg har det enkelte konsekvenser i fordelingen mellom kommuner og fylker. Det er nemlig slik at de mindre kommunene i større grad er avhengig av å kjøpe tjenester, for de kan ikke ha den samme egenaktiviteten spesielt på de områdene som momsbeleggingen nå utvides til, altså på tjenestområdet. Her vil langt flere mindre kommuner være avhengig av å kjøpe hele denne delen av tjenester. Det er bare å tenke på forskjellen mellom Oslo og Bergen, som har sine egne kommuneadvokatkontorer, i forhold til de små kommunene rundt omkring i landet som ikke har det, men som også trenger denne typen tjenester, og som må kjøpe dem belagt med 24 pst. moms.

I så måte burde offentlig sektor blitt behandlet annerledes enn privat sektor i forhold til momskompensasjons spørsmålet, nettopp fordi vi her er opptatt av en mer effektiv bruk av midlene, og hvor det er snakk om penger som uansett – hvis man ser den offentlige sektor som en helhet – bare er ompostinger mellom ulike deler. Det er jo fremdeles slik at størstedelen av inntektene til Kommune-Norge går gjennom bevilgninger gjennom inntektssystemet og over statsbudsjettet. Det er derfor uforståelig for meg at ikke flertallet etter hvert ser at i et fornyelsesperspektiv er det å tilrettelegge for konkurranse viktig. I det fornyelsesperspektivet er det viktig å legge til grunn at man skal ha likeverdige konkurransebetingelser for dem som konkurrerer. Det ville vært en fordel også for de offentlige ansatte, og ikke minst for brukerne av kommunale og fylkeskommunale tjenester, om man hadde fått til en momskompensasjon som var generell,

og som sikret at det var den mest effektive driften som faktisk var det viktigste i kommunene – ikke at staten laget et incentiv for å drive alt i egen regi.

Jeg vil få ta opp forslaget fra mindretallet Høyre og representanten Steinar Bastesen, forslag nr. 1 i innstillingen.

Presidenten: Representanten Erna Solberg har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Per Erik Monsen (Frp): Stortingets intensjon med lov av 17. februar 1995 var at det skulle være konkurransenøytralitet på de områdene som loven gjelder for. Men slik loven virker, er ikke Stortingets forutsetning om like konkurransevilkår oppfylt. Ved egenproduksjon av tjenester er ikke kommunene momspliktige, mens ved kjøp av tjenester fra private inntreer momsplikt. Kommunene skal sende oppgaver over momskostnadene innen 1. juni året etter at kostnadene er pådratt, men selve refusjonen finner sted det påfølgende år. Dette påfører kommunene en rentekostnad som er konkurransevridende. I tillegg kommer at refusjonen betales til kommunen og ikke direkte til den institusjonen som betaler momsen, noe som ikke gir noen garanti for at pengene bli tilbakeført den enkelte institusjon. Dette er to forhold som begge gjør det mer attraktivt å velge interne løsninger framfor å legge ut på tilbud. Det at Regjeringens forslag den gang ble endret ved behandlingen i Stortinget ved at forhold ble tatt ut, gjør at private bedrifter i praksis er utestengt fra dette store markedet fordi deres tjenester nå etter 1. juli blir 24 pst. dyrere enn de samme oppgavene utført av kommunalt ansatte. Eller sagt på en annen måte: Den kommunale egenproduksjonen kan være 24 pst. mindre effektiv og likevel konkurrere med private firmaer.

Problemet er generelt, og derfor bør også løsningen være generell og gjelde alle bransjer. Et diskriminerende regelverk vil i seg selv bremse utviklingen av private virksomheter, bl.a. småbedriftene i distriktene, og det å få til en mer effektiv bruk av offentlige ressurser. Særlig dette siste burde være et felles mål for flere av partiene i denne sal. Og fra 1. juli vil problemene bli utvidet til å gjelde en rekke nye områder, f.eks. ingeniørtjenester, advokattjenester og en lang rekke konsulenttjenester. Dette vil særlig ramme små kommuner, som vil få dyrere tjenester fordi de ikke har anledning til å ha alle typer fagfolk innen egne rekker. For de store kommunene vil det bety mindre, fordi de som regel har denne type ekspertise og ikke behøver å kjøpe den ute på det frie marked.

Gjennom tidligere behandlinger av saker som har omhandlet momskompensasjon til kommuner og fylkeskommuner, har det vært enighet mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre. Dette kommer tydelig fram både i felles komitemerknader, felles forslag og av debatten her i salen. Enigheten har gått på at reglene skulle være generelle og gjelde alle typer tjenestekjøp, med krav om at den forsinkede refusjonen burde være rentebærende, og at det burde utformes regler

som sikret at refusjonen kom til den institusjonen som hadde betalt momsen.

Det er derfor både skuffende og uforståelig at Kristelig Folkeparti og Venstre har snudd 180 grader og plutselig mener det motsatte av det de mente og målbar så kraftig i 1995. Argumentasjonen den gangen var så klar at når de to partiene nå foretar det jeg vil kalle en dramatisk snuoperasjon, kan det vanskelig tolkes på annen måte enn at de fullstendig har skiftet standpunkt i saken, og at de nå ønsker å gå sammen med Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet for å stoppe videre konkurranseutsetting og effektivisering i kommunesektoren, og sørge for at kommunalt ansatte lever en skjermert tilværelse helt fritatt for konkurranse.

I sin begrunnelse peker flertallet på at merverdiavgiften er en vesentlig inntektskilde for staten. Det er en selvfølge, men har ingenting med denne saken å gjøre. Her handler det om likebehandling av kommunal egenproduksjon og kjøp fra private. Uten en kompensasjonsordning blir det likevel ikke innbetalt moms, fordi kommunene velger egenproduksjon. Kompensasjonsordningen blir finansiert av kommunene selv, og medfører ingen tap for staten. Det dreier seg altså kun om likebehandling, og gir kommunene en mulighet til å effektivisere og rasjonalisere sin drift.

Jeg vil ta opp forslag nr. 2, som er inntatt i innstillingen. Fremskrittspartiet vil også støtte forslag nr. 1.

Presidenten: Per Erik Monsen har tatt opp det forslag han refererte til.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF): Føremålet med Dokument nr. 8:68 er å skapa like konkurransevilkår for privat og offentlig sektor i samband med oppdrag til det offentlege.

I ein fleirtalsmerknad der Kristeleg Folkeparti er med, viser me til at momsreforma kan vera eigna til å forsterka dei konkurransevridingar som finst mellom offentlig og privat sektor. Me er i ferd med – og det skulle ikkje vera noko hemmeleg ved det – å gjennomføra ei stor momsreform der det enno står igjen ein god del med omsyn til avgrensings- og fritaksføresegner. Blant anna ser me at friviljuge lag og organisasjonar kjem svært dårleg ut førebels. Dette vil neppe finna si løysing i den saka som me no har til behandling, og dette vil me møte i andre saker som òg dette forumet har ansvar for. Frå Kristeleg Folkeparti si side vil me arbeida hardt for å finna ei god løysing med omsyn til bl.a. dei utfordringane som friviljuge lag og organisasjonar får i høve til den momsreforma som me har til behandling.

For oss er det naturleg å få ei betre oversikt over konsekvensane av momsreforma før me går vidare i dei problemstillingane som er reiste her. Det er difor ein litt pussig definisjon på ein «dramatisk snuoperasjon», som Kristeleg Folkeparti her vert skulda for, når me ikkje går inn på dei forslaga som ligg føre i denne saka. Men me seier derimot at dette treng me litt tid på, og ikkje minst må me rydda i andre samanhengar. Difor har me òg funne det naturleg at denne saka vert lagd ved protokollen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 3236)

S a k n r . 4

Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Siv Jensen om endring i ny forskrift om engangsavgift på motorvogner (Innst. S. nr. 228 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:78 (2000-2001))

Erik Dalheim (A) (ordfører for saken): Begrunnelsen for dette spesielle Dokument nr. 8-forslaget som går på å oppheve en forskrift, er mistanken om at departementet i en slags dobbelkommunikasjon skulle forsøke å innføre en reparasjonsavgift på kollisjonsskadede biler og motorsykler under dekknavnet «oppbyggingsavgift». Slik er det naturligvis ikke. Men jeg skal innrømme at det første høringsutkastet, som forelå i fjor høst, kunne tolkes slik, dersom man var skeptisk. Det var preget av svært mange detaljer, og mange som er glad i å holde på med biler og motorsykler, følte at nå var sola i ferd med å gå ned. Innsigelsene den gang var mange og førte til, etter en oppfordring også fra finanskomiteen i budsjettinnstillingen, nok et høringsutkast, som resulterte i forskriften av 1. april 2001.

Oppryddingen i den opprinnelig gjeldende forskrift har vært nødvendig. Eksempler viser at den har slått begge veier. Oppbygging av biler og motorsykler har på den ene side skjedd uten grunnlag for innkreving av engangsavgift. På den annen side kjenner vi til eksempler med motorsykler med rammeskader der det er blitt pålagt engangsavgift også når teknisk besiktigelse av den skadede rammen har krevd total utskifting. Disse forholdene er i de nye forskriftene av 1. april ivare tatt og etter min oppfatning rettet opp.

I tilknytning til ny § 6-1 – her må jeg være litt detaljert – er det spesielt understreket at tolldistriktssjefen har fullmakt til å tillate at mer enn halvparten av det selvbærende karosseri eller karosseri og/eller ramme skiftes ut, uten at dette anses som oppbygging, dersom dette er nødvendig for å gjennomføre en teknisk forsvarlig reparasjon. Når det gjelder motorsykkel, betyr det at hele rammen etter besiktigelse kan byttes dersom det er nødvendig for å sette en skadet motorsykkel i stand, uten at dette defineres som oppbygging, og uten at dette utløser ny avgift.

Jeg har forstått det slik at dette er intensjonen hos alle de politiske partiene – også hos Fremskrittspartiet, tror jeg. Men usikkerhet knyttet til motiv og praktisering fra myndighetenes side fører nå til en avvising av en etter min vurdering hensiktsmessig forskrift. Det betyr at finansministeren og Finansdepartementet står overfor en litt spesiell oppgave. Man er enig om hva man ønsker å oppnå med forskriftene på dette området, men man er altså uenig om hvordan dette skal formuleres i praksis.

Jeg har tro på at finansministeren vil løse også dette, at det enten med ny eller med gjeldende forskrift blir en realitet at dersom man reparerer skader på kjøretøyer – det være seg gamle veterankjøretøyer eller vanlige biler i

trafikk – skal det naturlig ikke utløse ny engangsavgift, fordi det ikke kan oppfattes som oppbygging. Men dersom man ønsker å tjene store penger på å bygge opp en bil, skal ikke det skje at man kan lure seg unna.

Med dette tar jeg opp forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Presidenten: Erik Dalheim har tatt opp det forslaget han refererte til.

Lars Gunnar Lie (KrF): Det er viktig å ha eit avgiftssystem som er forståelig og rasjonelt, og mykje har vore gjort i rett lei på dette området.

Men når Kristeleg Folkeparti no meiner det er naudsynt å gå imot ei forskriftsendring, har det si årsak i ei uvisse i høve til korleis regelverket vert praktisert når det gjeld punkta 6.1 og 6.2, slik det står i innstillinga.

Eg viser vidare til saksordføraren si detaljerte utgreiing om saka og konstaterer at det er eit breitt ønske om å gjera dette på ein skikkeleg og god måte. Men, som eg sa, vi kan ikkje vera med på å setja dette i verk, slik det no er utforma.

Kjellaug Nakkim (H): Det er prisverdig at Finansdepartementet har et ønske om å rydde opp i uklare regelverk for å gjøre dem klarere og mer oversiktlige. Men slik er det ikke blitt i denne saken, som angår regelverket vedrørende engangsavgifter på motorkjøretøy. Riktignok sier finansministeren i sitt brev til komiteen 18. april i år:

«Oppryddingen er en videreføring av det regelverk som har eksistert siden 1990.»

Hadde dette vært riktig, ville vi ha sluppet alle protestene vedrørende det nye regelverket.

De endrede forskriftene har vært ute på høring i to runder. Protestene har «haglet» inn, med påpeking om at de nye forskriftene er vesensforskjellige fra de gamle, men nesten identiske med Toll- og avgiftsdirektoratets rundskriv nr. 02/ 2000 Mo. Det betyr at man gjennom rundskrivet forsøkte å innføre mange av de bestemmelsene som ble sendt på høring i februar i år. Det får man si er å foregripe begivenhetenes gang. Noen av protestene er blitt tatt til følge, men fortsatt er det så stor usikkerhet rundt hvordan punktene 6.1 og 6.2 vil bli praktisert, at man har funnet det mest fornuftig ikke å iverksette disse nå.

Høyre er sterkt imot at reparasjon av kollisjonsskadede kjøretøy skal utløse engangsavgift, enten det gjelder bil eller motorsykkel. Det må være et overordnet prinsipp at så ikke skal skje. Høyre viser til at kjøretøyforskriftene gir klare nok definisjoner av forskjellen mellom oppbygging og reparasjon, og de bør derfor kunne implementeres i det nye regelverket. Vi er enig i at regelverket bør forhindre avgiftsfri oppbygging av kjøretøyer i Norge. Det skal ikke lønne seg å omgå loven, men man må ikke slå barnet ut med badevannet. Høyre er i utgangspunktet meget forsiktig når det gjelder å overstyre i forbindelse med forskrifter, men i denne saken, som har versert så lenge, med så mange protester, finner vi grunn til å be om at alle berørte parter må kunne komme fram til felles

virkelighetsoppfatning og ha et felles mål. Derfor går vi inn for at punktene 6.1 og 6.2 utsettes iverksatt.

Kenneth Svendsen (Frp): Stortinget har vedtatt endringer i engangsavgiften på motorvogner slik at avgiften fra 1. april blir lagt om fra å være en innførselsavgift til å være en avgift som betales på registreringstidspunktet. I den forbindelse ble dette forslaget sendt ut på høring. I forbindelse med denne høringen ble det også lagt inn enkelte punkter som ikke hadde noe med omleggingen å gjøre, bl.a. dette med karosseribytter og reparasjon av kjøretøyer.

Regelverket fra 1. april 2001 er utformet slik at et karosseri – ved skade – kan skiftes ut på visse vilkår. Slik vilkårene er utformet, betyr dette i realiteten at en for kjøretøy som skades, må betale full ny engangsavgift dersom skadene er av et visst omfang.

Etter Fremskrittspartiets vurdering er dette ikke noe annet enn en snikinnføring av en form for «reparasjonsavgift». Da engangsavgiftene er høye nok som de er, og for enkelte kjøretøyer utgjør over halvparten av den reelle prisen for kjøretøyet, blir det ytterligere urimelig å kreve inn avgift en gang til når kjøretøyet skades og bygges opp igjen etterpå.

Forskriften innebærer i realiteten at hvis kjøretøyet er mer skadet enn 50 pst., vil en måtte betale full engangsavgift – altså importavgift – til staten hvis en velger å reparere kjøretøyet. Etter forslagsstillers vurdering er dette høyst urimelig. Når et kjøretøy er importert til landet og det er betalt full avgift, må det være kostnaden for reparasjonen som avgjør om en reparasjon lønner seg eller ikke.

Dette er i tillegg dårlig fordelingspolitikk. Oppbyggingsavgiften på større reparasjoner av motorvogner vil ramme svært skjevt. Personer som i utgangspunktet ikke har råd til et nyere kjøretøy, skal straffes økonomisk ved at man eksempelvis ved en større kollisjonsskade vil kreve inn oppbyggingsavgift som tilsvarer engangsavgiften på bil.

Forslaget rammer også motorinteresserte som ut fra kulturhistorisk eller motormekanisk interesse ønsker å bevare og restaurere eldre kjøretøy. Ofte er slike kjøretøyer rammet av rust, som igjen fordrer at store deler av karosseri eller ramme må skiftes, noe som altså vil kunne utløse full engangsavgift en gang til. Dersom restaureringsobjekter holder normal norsk standard med noen ti-års forvitring bak seg, eller det ikke benyttes identiske deler i restaureringen, skal det altså innkreves oppbyggingsavgift for å skru på bilen eller motorsykkelen. Ungdom som aktiviserer seg selv utenfor det organiserte foreningslivet, og som samtidig skaffer seg teknisk kompetanse som samfunnet begynner å få mangel på, skal heretter måtte risikere å bli straffet av staten ved at denne spennende kompetansebyggingen skal avgiftsbelegges. Dette er derfor et dårlig signal til ungdommen.

Forslaget er også miljøfiendtlig, fordi motorvogner heretter i langt større grad vil bli kondemnert ved skade. Terskelen for kondemnering vil bli lavere fordi forsikringsselskapene i fremtiden må kalkulere med «reparasjonsavgift» til staten i tillegg til de faktiske kostnadene ved reparasjon. I en tid der det arbeides stadig mer med

gjenvinning, ender altså staten opp som en pådriver for det motsatte.

Selv om forskriften ble bedre enn først antatt, vil muligheten for tilpasning være betydelig, og vil kunne føre til særtilpasninger. I tillegg er skjerpelsene av reglene for oppbygging av kjøretøy en så kraftig vridning i skjerpende retning at denne avgiften i realiteten går fra å være en oppbyggingsavgift til å bli en «reparasjonsavgift». Fremskrittspartiet er som sagt av den oppfatning at det er kostnaden ved en reparasjon som skal være avgjørende for om kjøretøyet skal repareres eller ikke. Når forskriftene skjerpes på en slik måte som det er gjort, vil det føre til betydelige kostnader for den enkelte bilist som kommer ut for et uhell der skaden overskrider de nye grensene. Hvis eieren ikke har forsikret kjøretøyet, vil hele kostnaden falle på den enkelte eier. Hvis derimot eieren av kjøretøyet har bilen forsikret, vil forsikringsselskapet få regningen. Dette vil selvfølgelig føre til at forsikringsselskapene fordeler kostnadene på alle forsikringstakere, noe som vil føre til høyere forsikringspremie for alle eiere av kjøretøyer.

I brev datert 18. april 2001 fra finansministeren står det:

«Hensikten med at engangsavgiften inntreder ved oppbygging av motorvogner, er at den skal forhindre avgiftsfri produksjon av kjøretøy bygget i Norge med brukte deler.»

Etter mitt og Fremskrittspartiets syn må dette i beste fall være en grov feiltolkning av regelverket. For å bygge opp/reparere et kjøretøy i Norge må en ha et kjøretøy som det allerede er betalt engangsavgift for, og så lenge en reparerer et kjøretøy til å bli identisk med det kjøretøy som i utgangspunktet var skadet og betalt engangsavgift for, kan det etter mitt syn vanskelig kalles et nytt kjøretøy, og skal således heller ikke avgiftsbelegges på nytt. Etter reglene som gjaldt fram til 1. april 2001, ville det vært umulig å bygge opp et kjøretøy i Norge som var vesentlig forskjellig fra det kjøretøyet som skulle repareres uten at det måtte betales engangsavgift på nytt. Kan saksordføreren eller andre forklare meg hvordan man på dette grunnlag kan starte en avgiftsfri produksjon av biler på brukte deler? Det er enkelt og greit en umulighet. Fremskrittspartiet er klar over at enkelte bedrifter reparerer kjøretøyer ved å skifte karosseri. Ved slike karosseribytter var det etter de tidligere forskriftene mulig å skifte til et identisk, men nyere karosseri. Noe slikt ville være mulig for et lite antall bilmodeller som bruker samme understell over en lang periode, og burde etter Fremskrittspartiets syn ikke være noe slags problem.

På denne bakgrunn tar jeg opp vårt forslag. Subsidiært vil Fremskrittspartiet slutte seg til forslaget fra Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet, Venstre og representanten Bastesen.

Presidenten: Kenneth Svendsen har tatt opp det forslaget han refererte til.

Erik Dalheim (A): Jeg viste i mitt innlegg til at da det første utkastet til forskrifter kom før jul, altså på høs-

ten i fjor, gikk sola ned for en del mennesker. Representanten Svendsens innlegg nå gav nesten et inntrykk av at sola ikke har vært oppe siden, slik at en ikke har hatt mulighet til å lese de nye forskriftene, slik som de foreligger, og den intensjonen som er i disse, på en, etter min vurdering, klar måte.

Jeg vet at representanten Svendsen er klar over at grunnen til at man her har gjort en innstramming er nettopp at man har hatt avgiftsomgåelser. Det er altså ikke reparasjoner som skal rammes, men en urettmessig oppbygging av biler, slik han selv refererte til, for man har tatt en gammel bil – det gjelder noen få merker riktignok – skrudd den ned på ramma og fått inn et annet brukt karosseri, gjort en del «triksi» greier og tjent store penger. Bilen framstår som en ny bil, uten at en i henhold til de nåværende forskrifter har mulighet til å kreve inn engangsavgift.

Jeg vil til syvende og sist konkludere med det jeg konkluderte med i mitt første innlegg, at vi har en felles intensjon når det gjelder hva vi ønsker å oppnå. Men representanten Svendsens innlegg her synes jeg mer er med på å forvanske jobben til finansministeren enn å være god rettleiing. Det gode ligger i at han subsidiært vil stemme for forslaget som Kjellaug Nakkim er med på, og som er komiteens forslag til vedtak. Intensjonen i det er grei, synes jeg, selv om det er unødvendig. De nåværende forskriftene dekker nemlig disse forholdene.

Kenneth Svendsen (Frp): Bare et kort innspill:

Jeg tror det er slik at sola fremdeles er nede for de fleste utenfor dette rommet, med unntak av Arbeiderpartiet. Reparasjoner skal ikke rammes, sier Dalheim, det tar den nye forskriften hensyn til. Men jeg tror faktisk det er slik at de fleste utenfor dette rommet, de som driver med dette, ser og vet at det er akkurat det som skjer. Og det skjer faktisk uansett om Arbeiderpartiet forstår det eller ikke.

Så er representanten Dalheim bekymret for at jeg skal gjøre situasjonen vanskelig for Finansdepartementet og finansministeren. Jeg kan trøste representanten Dalheim med at jeg skal gjøre alt jeg kan for å gjøre situasjonen så vanskelig som overhodet mulig både for finansministeren og Finansdepartementet, som påfører den norske befolkning stadig mer skatter og avgifter på alt mellom himmel og jord.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4. (Votering, se side 3237)

S a k n r . 5

Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Valgerd Svarstad Haugland, Siv Jensen, Per-Kristian Foss og Terje Johansen om å fjerne beskatningen av utgifter til behandling av sykdom (Innst. S. nr. 250 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:86 (2000-2001))

Øystein Djupedal (SV) (ordfører for saken): Dette er et Dokument nr. 8-forslag fremmet av fire representan-

ter, som gjelder fjerning av beskatning av utgifter til behandling av sykdom.

Slik innstillingen fremstår, er den nok noe forvirrende, for det som fremstår som et flertall i innstillingen, er ikke flertallet i stortingssalen. Det betyr at jeg i all hovedsak skal begrunne synet til det som fremstår som et mindretall her, men som er flertallet i salen – Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet.

Grunnen til at vi går mot dette forslaget og foreslår å avvise det, er både skattepolitisk og helsepolitisk. Alt er for så vidt like viktig, så la meg ta det etter tur.

Hvis man skulle åpne for denne typen skattefritak for behandling av sykdom, ville det ført til en ganske dramatisk forskjellsbehandling av arbeidstakere. Det ville kunne bety at hvis to arbeidstakere fikk den samme sykdommen, kunne den ene få betalt behandlingen av sin arbeidsgiver, mens den andre måtte gå til en privat klinikk og betale dette selv. Den siste arbeidstakeren ville jo allerede ha blitt beskattet av de midlene han må betale sin behandling av, mens den andre arbeidstakeren ville fått dette skattefritt. Dette ville selvfølgelig ført til en helt uakseptabel forskjellsbehandling, som samtidig ville bryte med helt sentrale skattepolitiske målsettinger som det i utgangspunktet er bred enighet om i Stortinget, nemlig at alle former for inntekt skal beskattes, helt uavhengig av i hvilken form inntekten er mottatt, enten som lønn, naturalia, dekning av privatutgifter eller annen økonomisk støtte.

I tillegg vil dette føre til at det i praksis vil være arbeidsgiver og ikke helsevesenet som prioriterer hvem som skal få behandling i Norge. Det er grunn til å tro at det vil være den enkelte ansattes posisjon på arbeidsplassen som vil være utslagsgivende for om arbeidsgiver vil dekke denne kostnaden eller ikke. Det betyr en helt uakseptabel forskjellsbehandling, og at det ikke vil være helsepolitiske begrunnelser, men andre begrunnelser for hvem som vil få dette tilbudet.

I tillegg har vi all mulig grunn til å tro at hvis dette hadde blitt innført, så ville det ført til en betydelig vekst i det private behandlingstilbudet, noe som etter flertallets mening ikke er ønskelig. Det er allerede knapphet på ressurser i det offentlige helsevesenet, og det er ikke noen tvil om at dette vil føre til en oppblomstring av private helsetilbud og helseklinikker.

Bare for at det skal være sagt: Det er en tverrpolitisk målsetting i denne sal om at det offentlige behandlingstilbudet skal bedres. Man bruker også betydelige midler nå for å få redusert helsekøene, bl.a. ved kjøp av helsetjenester i utlandet, som Stortinget gikk inn for før jul, da det ble bevilget 1 milliard kr. Dette er ikke benyttet fullt ut, men hovedmålsettingen er at ledig behandlingsskapitet i utlandet skal benyttes for å avhjelpe norske helsekøer.

Det som også er et viktig poeng for flertallet for å gå mot dette, er at det vil virke grovt diskriminerende på alle de som ikke har en arbeidsgiver, de som altså ikke er i arbeidsmarkedet. Det tilbudet som forslagsstillerne her ønsker, vil, uten unntak, dreie seg om folk som har en arbeidsgiver. Det vil bety at store grupper av det norske

folk vil falle utenfor denne muligheten. Det gjelder selvfølgelig kronisk syke, det gjelder studenter, hjemmearbeidende, barn, ungdom, pensjonister, for ikke å snakke om arbeidsledige, som da ikke vil få denne muligheten. Det betyr at dette vil virke sterkt diskriminerende, og det gjør også at flertallet ønsker å gå imot.

Det som også er et poeng, men som ikke er det viktigste, er selvfølgelig at om dette vil få noe omfang, vil det føre til betydelig bortfall av skatter og avgifter, som da må dekkes inn på annen måte.

Summa summarum er flertallets holdning at dette ikke er et godt forslag. Intensjonen i forslaget er vi for så vidt enig i, at man skal få redusert helsekøene i Norge og få mennesker tilbake i arbeid. Det er en målsetting som jeg tror de fleste partier vil stille seg bak. Det virkemidlet som her foreslås, har så mange skyggesider og så mange sterkt diskriminerende sider at det vil være uakseptabelt. Det vil føre til en helt uakseptabel forskjellsbehandling av arbeidstakere i arbeidsmarkedet og vil også kunne undergrave det offentlige helsetilbudet.

På den bakgrunn tar jeg opp forslaget om at Dokument nr. 8:86 avvises.

Presidenten: Øystein Djupedal har tatt opp det forslaget han refererte til.

Britt Hildeng (A): Jeg bestrider ikke de gode intensjonene og bekymringene som ligger bak forslaget om skattefritak når arbeidsgiver betaler for sykebehandling av sine ansatte eller noen utvalgte av sine ansatte. Bekymringen for at pasienter opplever å måtte vente lenge på behandling av sine lidelser, deler vi alle. Derfor kan forslaget, dersom en bare greier å ha én tanke i hodet om gangen, virke besnærende. Men om en ser det i sammenheng, blir medisinen som foreskrives, gal. For det logiske neste skrittet i forlengelsen av forslaget er at arbeidsgivere etablerer private helseforsikringer for en del av sine ansatte, noe som vil bidra til at det skapes et større marked for private klinikker, som igjen kan undergrave det offentlige helsetilbudet og prinsippet om likeverdighet i behandling. Resultatet kan fort bli et todelt helsemarked.

Ut fra en helhetsvurdering må en stille spørsmål om det er riktig at fellesskapet gjennom skattelette skal betale et privilegium for noen få, eller om det er slik at vi må føre en politikk som sikrer alle et nødvendig velferdsgode. I velferdslandet Norge har vi til nå hatt en konsensus om at alle som har behov for behandling i forbindelse med sykdom, skal være sikret det gjennom et godt offentlig og gratis helsevesen, og kvaliteten skal være slik at den tilfredsstillende alle – høy og lav. Det stiller krav til vårt helsevesen med hensyn til både kvalitet og kapasitet. Disse kravene roper ikke på skattelette. Derimot stiller det krav til fellesskapets vilje til å være med og finansiere et slikt helsevesen, slik at det kan være godt for alle.

Forslaget vi behandler nå, berører både helsepolitiske og skattepolitiske prinsipper. Helsepolitisk har det vært bred enighet om at det er behovene og helsepolitiske vur-

deringer som skal være bestemmende for den behandling en får, og på hvilken måte en prioriteres dersom det er ventetid.

Konsekvensen av dette forslaget er at muligheter for behandling bestemmes ut fra tilfeldigheter og ut fra hvilken arbeidsgiver en har, og arbeidsgiverens betalingsvilighet. Personer i nøyaktig samme helsesituasjon med ulike arbeidsgivere kan bli behandlet helt ulikt, den ene får behandling, den andre ikke. Dette henger dårlig sammen med våre helsepolitiske målsettinger om likeverdig behandling.

I brev til komiteen understreker nåværende finansminister, på samme måte som finansministeren i Bondevik-regjeringen, at likebehandling av alle typer inntekter er et grunnleggende prinsipp i skattelovgivningen, og at enhver fordel vunnet ved arbeid er skattepliktig, noe som gjelder uavhengig av om fordelen ytes i form av kontanter, naturalia, dekning av privatutgifter eller annen økonomisk støtte. Dersom en skulle innføre særskilte unntaksregler som innebærer skattefritak for dekning av private helseutgifter, vil det ut fra skattelovgivningen innebære en uakseptabel skattemessig forskjellsbehandling mellom arbeidstakere. Således støtter Arbeiderpartiet vurderingene og konklusjonen til både nåværende finansminister og finansministeren i Bondevik-regjeringen. Vi støtter videre forslaget fra komiteen om at forslaget avvises både ut fra helsepolitiske og skattepolitiske prinsipper.

Per-Kristian Foss (H): Jeg vil gjerne be siste taler i et senere innlegg utvikle synspunktet om at enhver fordel vunnet ved eget arbeid skal beskattes. Det er gjort en serie unntak fra det prinsippet. Jeg ber representanten f.eks. tenke over hvilke fordeler hun selv nyter som stortingsrepresentant hver dag med adgang til gratis garasjeplass og gratis helsestudio. Jeg vet ikke om dette innebar at stortingsrepresentanter er særlig unntatt, eller om hun vil innføre skatt også på disse områdene for arbeidstakere som har slike fordeler. Det er sikkert mange som vil interessere seg for å få et synspunkt på det.

Men tilbake til hva denne saken egentlig gjelder. Det er riktig, som det ble sagt, at det er et flertall i innstillingen, bestående av representanter fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, som støtter forslaget om at arbeidsgivers utgifter til behandling ved sykdom fritas for arbeidsgiveravgift og inntektsbeskatning. Det er grunn til å tro at dette flertallet kanskje kan bli et mindretall i stortingsalen, skjønt hvis en legger vekt på de uttalelser Arbeiderpartiets representanter stadig kommer med når de ikke er i denne salen, om skatt og avgifter og summen av det hele, skulle en virkelig tro at det er et reelt flertall i salen som ønsker det. Jeg har registrert at representanter for Senterpartiet har uttalt seg meget positivt om det forslaget som nå foreligger, så skulle man her stilles fritt, har jeg en slags anelse om at det ville bli et flertall som faktisk ønsket dette. Men det kommer et valg snart, og vi får se om forholdene forandrer seg.

Senterpartiet skriver i en merknad i innstillingen at de

«mener det kan være gode grunner isolert sett til å støtte forslaget om skattefritak der arbeidsgiver kjøper helsetjenester som får arbeidstaker raskere tilbake i arbeid. Både for den enkelte og for bedriftene vil det kunne være gevinster å hente på å gi skattefritak for privatfinansierte operasjoner».

Det er jeg helt enig i. Imidlertid argumenterer Senterpartiet videre *mot* det samme standpunkt, og skriver at «det er betenkelig at prioriteringen av hvem som har størst behov for rask behandling i større grad vil bli tatt av arbeidsgivere, og ikke først og fremst på medisinsk grunnlag. Dette kan åpne for en utvikling i retning av et sorteringssamfunn».

Jeg synes den siste siterte uttalelse vitner om en ganske grunnleggende mistillit til arbeidsgivere. For det første er det ikke slik at flertallet i denne sal sannsynligvis vil gå for et forbud mot at arbeidsgiver betaler operasjoner. Det vil de fortsatt gjøre for de arbeidstakere som det er særlig verdifullt å få raskt tilbake på plass, og i bedrifter som har god økonomi til det. Det vil fortsette. Sorteringen vil bare bli enda mer finmasket. Hvis man hadde fulgt forslagsstillerne, hadde man altså åpnet for at flere bedrifter og flere arbeidstakere kunne vært omfattet av en slik ordning. Så diskrimineringen – hvis det i det hele tatt skulle ligge det element i det – blir i alle fall mindre med å gå for forslaget.

For det andre må jeg si at det hovedsakelig dreier seg om personer som ikke er høyt prioritert i den helsepolitiske køen. De kommer jo rimelig raskt frem. Dette dreier seg om operasjoner av den type som gjør at man er satt ut av arbeid, men der pasienten ikke har så livstruende eller så plagsomme sykdommer at man er høyt prioritert. Da er det jo en del arbeidsgivere som tenker ganske rasjonelt, at det er bedre å få denne mannen eller denne kvinnen tilbake i jobb så fort som mulig, tatt i betraktning at det er mangel på arbeidskraft i de aller fleste bransjer. Og det synes jeg faktisk er en ganske fornuftig tanke.

Det er også i debatten lagt frem det argument at det kan skje forrykninger i køen ved at noen blir operert ved at bedriften f.eks. kjøper operasjonskapasitet ved en privat klinikk som ikke er inkludert i det offentlige tilbud, eller ved en utenlandsk klinikk. Da kan en altså risikere at den samme utenlandske klinikken av en annen fylkeskommune er brukt til operasjoner, f.eks. hofteoperasjoner, som man må vente til dels meget lenge for å få utført. Vi kan altså risikere at en privat bedrift kjøper operasjoner ved en klinikk som også det offentlige Norge bruker og fullt ut statsstøtter, men pasienten bor tilfeldigvis ikke i den riktige fylkeskommunen.

Dette viser egentlig hvor meningsløst dagens system er, og jeg må si at om det skulle være slik at noen – fordi man av arbeidsgiver ønskes raskt tilbake i jobb – kommer foran andre som ikke er i jobb, så er jeg villig til å leve med det, særlig tatt i betraktning at køen går fortere frem for dem som står igjen hvis noen har rykket ut av køen. Ideelt sett burde selvfølgelig ikke kø være noe vi diskuterer, men i realitetenes verden er det dessverre slik, til tross for at vi lever i et land som er blant dem med aller

best legedekning i verden og bruker ganske store offentlige utgifter til helsestell, men som ikke gir den uttelling som vi vel alle hadde ønsket.

Per Erik Monsen (Frp): Dette er et forslag som Fremskrittspartiet har ivret for i svært mange år uten at det har fått nevneverdig tilslutning i Stortinget. Det er derfor gledelig at stadig flere partier ser verdien av å fjerne beskatningen av utgifter til behandling av sykdom, selv om det er beklagelig at det heller ikke denne gang ser ut til å kunne bli skapt et flertall.

Det er altfor mange mennesker i dag som venter på nødvendig behandling fra det offentlige helsevesen. Mange blir ventende lenger enn det som er medisinsk forsvarlig. Videre er det et paradoks at mennesker ender opp med å være lenge borte fra arbeidet i påvente av helt enkle inngrep som hadde gjort det mulig å vende tilbake til jobb.

For arbeidsgiver medfører lange sykmeldingsperioder økte kostnader, noe som særlig rammer småbedriftene. Når så arbeidsgiver faktisk er villig til å bekoste behandlingen selv, enten ved private institusjoner eller kanskje i utlandet, burde det være et åpenbart behov for endring av den skattemessige behandlingen av slik privat finansiering. For alle parter ville dette være økonomisk fornuftig, og det ville også kunne føre til betydelige besparelser i trygdeutbetalinger. Det er derfor skuffende at stortingsflertallet også i denne omgang velger å forkaste et meget klokt forslag. Det kan også være grunn til å minne om at en kø faktisk blir kortere når noen forsvinner fra køen, og det er også til fordel for dem som står lenger bak. Det er også grunn til å minne om at det at vi i det hele tatt har denne diskusjonen, bunner rett og slett i at vi har et helsevesen som ikke – av forskjellige grunner sannsynligvis – er i stand til å utføre de oppgaver de egentlig skal gjøre.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF): Eg må innrømme at eg er litt skuffa over at fleirtalet ser ut til å gjera dette til ein prinsipiell debatt om eit offentlig eller privat helsevesen. Eg hadde i det lengste håpa at debatten skulle dreia seg om det som dette eigentleg gjeld, nemleg ein praksis som er urimeleg, og som for dei som kjem bort i dette, er heilt uforståeleg. Me diskuterer nemleg ikkje i dag om det skal vera tillate eller ikkje at ein arbeidsgivar av og til betaler operasjonar for sine tilsette. Det skjer, det har skjedd, og det vil koma til å skje.

Dei samfunnsøkonomiske vurderingane burde åleine vera nok til å gje tilslutning til det forslaget som ligg føre. Men innlegga frå dei som er mot forslaget, synest eg er prega av lita tru på at arbeidsgivarane har særleg vurderingsevne, eller av at dei kanskje har litt dårleg moralsk og etisk rygggrad. Det er ikkje mi erfaring at det er slik. Mi erfaring er faktisk gjennomgåande motsett. Men det som eg synest er mest urovekkjande og vondast i denne saka, og som vert konsekvensen dersom fleirtalet i komiteen òg vert fleirtalet i salen, er at me vil få ei diskriminering som ikkje er god, nemleg at dei arbeidstakarane som ikkje er i stand til å betala skattekravet, må takka nei til eit slikt tilbod frå arbeidsgivaren, med-

an dei som har ei noko sterkare økonomisk ryggrad, kan takka ja.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5. (Votering, se side 3237)

S a k n r . 6

Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Sverre J. Hoddevik, Michael Momyr og Erna Solberg om at en andel av selskapsskatten igjen skal tilfalle kommunene (Innst. S. nr. 248 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:88 (2000-2001))

Signe Øye (A) (ordfører for saken): Først til en inkurie: Departementets svarbrev av 3. april 2001, som det vises til, er ikke vedlagt innstillingen, og det vil måtte bli rettet opp i en ny variant.

Dokument nr. 8:88 for 2000-2001 om at en del av selskapsskatten igjen skal tilfalle kommunene, er et forslag fra stortingsrepresentantene Sverre J. Hoddevik, Michael Momyr og Erna Solberg.

Det er ikke mer enn knapt ett år siden Stortinget sist avviste et tilsvarende forslag fra Fremskrittspartiet, så dette er det man trygt kan kalle en omkamp. Stortinget vedtok i statsbudsjettet for 1999 at etterskuddsskatten eller selskapsskatten i sin helhet skulle tilfalle staten, og at kommunesektoren skulle få dette kompensert ved økt skatt fra forskuddspliktige. Grunnen til at et flertall i Stortinget gikk inn for denne omleggingen, var at man ville oppnå en jevnere inntektsfordeling både mellom kommunene og mellom fylkeskommunene, for det er faktisk slik at mens skatt fra personlige skattytere er forholdsvis jevnt fordelt mellom kommunene, var skatten fra selskaper ujevnt fordelt. Dermed kunne noen kommuner gi sine innbyggere et mye bedre tjenestetilbud enn f.eks. andre kommuner. Omleggingen har ført til en jevnere inntektsfordeling. Det var også slik at selskapsskatten kunne variere mye fra år til år, noe som gjorde det vanskelig for kommunene å vite hvor store inntekter de egentlig ville få.

Arbeiderpartiet mener – i en tid der alle partier på Stortinget går inn for et enklere Norge med mindre byråkrati – at omgjøringen av selskapsskatten var et riktig grep for å få til et enklere Norge. Det var sentrumspartiene også enig i, for det var faktisk kommunalminister Ragnhild Queseth Haarstad fra Senterpartiet og Bondevik-regjeringen som foreslo det i 1998, og det fikk flertall i Stortinget.

Kommunal selskapsskatt er administrativt meget ressurskrevende. Det gjelder oppgjør av inntekts- og fradragposter mellom kontor og produksjonskommune, og det gjelder særlig den etterfølgende fordelingen mellom disse kommunene når det gjelder selskapets gjeldsrenter mv., basert på endelig fastsatt nettoinntekt i hver av kommunene. Det er nok bare å nevne den såkalte Hydro-saken, der tvister mellom 50 kommuner, staten og Hydro-selskapene om fordeling av inntektsgrunnlag for skatt helt tilbake fra 1966 fremdeles ikke er avsluttet.

Å vedta nå at en del av selskapsskatten igjen skal tilfalle kommunene, slik Høyre og Fremskrittspartiet går inn for – uten et omfattende utredningsarbeid – viser i hvert fall at disse partiene egentlig ikke er så opptatt av å gjøre ting enklere og dermed redusere byråkratiet, slik vi ofte hører fra de samme partiene. I innstillingen skriver Høyre og Fremskrittspartiet at «det må utarbeides fordelingskriterier som gir en mer rettferdig fordeling av selskapsskatten enn tidligere» – hva de nå legger i det utover at ikke alt skal tilfalle den kommunen der konsernet har sitt hovedkontor. Det er i hvert fall en innrømmelse av at ordningen var urettferdig slik den var, selv om de stemte imot den gang.

Stortinget har allerede vedtatt at selve ordningen med å gjøre selskapsskatten statlig skal evalueres når ordningen har virket noen år. Derfor vil saken komme tilbake til Stortinget om ikke altfor lang tid. Det er derfor flertallet, bestående av alle partier unntatt Høyre og Fremskrittspartiet, går inn for at saken vedlegges protokollen.

Arbeiderpartiet, SV og representanten Falch ser at det kan være behov for å legge til rette for at næringslivet skal finne det attraktivt å etablere seg ute i kommunene. Det kan gjøres på mange måter. Det er i dag ikke uvanlig at bedrifter etterspør gode barnehagetilbud, gode skoletilbud og skolefritidsordninger når de skal etablere seg. Og om man antar at statlig selskapsskatt har ført til mer pendling, slik Kristelig Folkeparti, Høyre, Fremskrittspartiet og Senterpartiet skriver i innstillingen, er tilrettelegging for boligbygging meget avgjørende. Det er mye annet kommunene kan gjøre for at det skal bli attraktivt å etablere seg der, og som gir mer skatteinntekter til kommunekassa.

Per Erik Monsen (Frp): Jeg må si jeg er noe forundret over siste talers utlegninger om at kommunene skulle gjøre det attraktivt for bedriftene å etablere seg. Det er jo nettopp det motsatte som er tilfellet; det er uinteressant for kommunene i mange deler av Norge å få etablert bedrifter. Det er det som er problemet, og det er derfor dette forslaget foreligger. Jeg skal prøve å si noen ord om hvorfor det er slik.

Da Stortinget la om selskapsskatten fra å være delvis kommunal til å bli ren statsskatt, var begrunnelsen, som det er sagt, at det heftet stor usikkerhet ved den, og at den var ujevnt fordelt mellom kommunene. Det var et problem. Det ble påstått at en omlegging ville ha en god fordelingseffekt. Men poenget må være at for at det skal foregå en fordeling, må det skapes noe å fordele. Kommunene må ha et incentiv for å legge forholdene til rette for næringslivet og for å prioritere næringsutvikling.

At kommunene også har andre motiver for å drive næringsutvikling enn inntektene fra selskapsskatten, er ikke ubetinget sant. For mange kommuner er det nok riktig at det er en nær sammenheng mellom arbeidsplasser og skatteinntekter, men det gjelder langt fra alle. Det forutsetter at det er slik at alle – eller i hvert fall nesten alle – innbyggerne har sin arbeidsplass i egen kommune. Slik er det ikke alle steder, særlig ikke i områder med tett bosetting eller i forholdsvis små kommuner. Jeg skal ta et

par eksempler fra mitt eget fylke som viser hvor galt det kan bli.

Eksempelene er altså fra Vestfold, hvor arbeidsplass og bolig ofte ligger i forskjellige kommuner. Tønsberg, som er fylkeshovedstad, har veldig mange statlige og fylkeskommunale arbeidsplasser, og i tillegg en betydelig industri og servicenæring. Tønsberg importerer arbeidskraft fra alle omliggende kommuner. Når Tønsberg nå ikke lenger får skatteinntekter fra selskapene, er det ingen interesse i kommunen for å legge forholdene til rette for nytt næringsliv; det betyr bare utgifter. Derfor har Tønsberg for en tid tilbake sagt nei takk til en bedrift med 250 arbeidsplasser, og legger nå ut tidligere industriarealer til boligområder.

Nabokommunen Stokke, som er en typisk jordbrukskommune med liten befolkning, men som har relativt bra med arealer, er på en måte i samme situasjon. Der ble det gjennom et interkommunalt samarbeid med betydelige kostnader lagt ut et stort næringsområde som heter Borge-skogen. Det viser seg nå at bare 10 pst. av de som arbeider i dette næringsområdet, bor i Stokke kommune, og kommunen sitter etter bortfall av selskapsskatten stort sett bare igjen med utgifter, og utgiftene er økt betydelig for å dekke store investeringer. Det er vanskelig å se for seg at de folkevalgte i Stokke vil gå inn for å utvikle nye industriområder med det første.

Dette er bare et par eksempler fra mitt eget nærområde, men skal en tro alle uttalelser som er kommet fra kommuner rundt om i landet, er de langt fra enestående. Det vil derfor bli kamp om skattebetalingene, mens næringsutvikling vil havne langt ned på mange kommunale prioriteringslister.

Det hadde kanskje ikke vært så farlig hvis vi kunne vært sikre på at bedriftene ville slå seg ned i andre norske kommuner, men det er slett ikke sikkert. Det kan like godt hende at man ikke starter bedrifter, eller at man velger å etablere seg i utlandet. Dette kan umulig sies å være en fornuftig politikk.

At komiteens flertall ikke støtter forslaget, kommer jo ikke som noen stor overraskelse. Det eneste lyspunktet jeg kan se, er en evaluering av omleggingen, og da er det å håpe at flertallet ser hvor galt dette er.

Erna Solberg (H): Saksordføreren sa at dette var repetisjon av et tidligere forslag. Det er det i og for seg, men det er en del elementer i Dokument nr. 8-forslaget som også er nye. Grunnen til at det ble fremmet, var at det så ut som om det var en bevegelse i enkelte partier for å gjøre noe annet enn det vi gjorde da selskapsskatten ble innført. Senterpartiet vedtok på sitt landsmøte at de ville gå inn for å tilbakeføre en del av selskapsskatten til kommunene, og det gav oss et berettiget håp om at det kanskje var en bevegelse i sentrum, ikke minst fordi en rekke representanter, også fra andre sentrumpartier, tilsynelatende ofte gir signaler om at de synes at dette er feil. Nå var det et håp om at man kanskje hadde en bevegelse som ville gjøre det mulig å få til endringer.

Hvorfor er så disse endringene viktige? Det er viktig å ha incentiver i vårt system for å utvikle næringslivet,

men dessverre fins det – som også forrige representant var inne på – en rekke eksempler på at omleggingen for noen år tilbake ikke har skapt incentiver i forhold til næringsvirksomhet. På en rekke områder hvor man har et felles arbeidsområde, ser ikke den enkelte kommune at den får gevinst ved f.eks. å legge ut større områder til industrivirksomhet. Det er også slik at med det systemet vi har i dag, vil de kommunene som legger til rette for – eller som tidligere kanskje ville latt seg overtale til å legge til rette for – mer miljøproblematisk og mer transportkrevende næringsvirksomhet, oppleve at det er lite attraktivt. Områder som krever veiutløsning og som båndlegger viktige områder, gir ingenting tilbake til kommunen direkte. Spørsmålet er jo da om en indirekte ser seg tjent med det ved å få nye arbeidsplasser.

Vi er i en situasjon i Norge hvor vi har mangel på arbeidskraft. Mange kommuner mangler arbeidskraft til de virksomheter de allerede har, og som man kanskje ikke fokuserer så mye på. I en situasjon hvor man ikke ser at man kan vinne noe økonomisk på det, blir det enda mindre. I tillegg er det feil struktur i forhold til deler av Distrikts-Norge, som nok ville tjent på å tilrettelegge for arbeidsplasser, fordi det burde være en større sammenheng her i forhold til det tilbudet en kan få i et område som faktisk er fremgangsrikt og lønnsomt, som burde virke attraktivt på arbeidskraft, og som dermed burde være et sted hvor arbeidsplasser ble etablert i større grad enn i dag. I dag er det slik at alle distriktskommuner, uansett om det er kommuner som nesten bare har offentlig sysselsetting, og som egentlig ikke har en fremtid når det gjelder å kunne leve av egen virksomhet, eller om det er kommuner som har stor næringsvirksomhet, og som avgir store ressurser til resten av storsamfunnet, får samme dårlige kommuneøkonomi ved at selskapsskatten altså har skiftet eier, uansett hva de bidrar med i kassen. Dette er typisk i mange av distriktskommunene langs kysten. Mange av kommunene her har et stort og aktivt næringsliv, og siden den gangen man gjorde endringene i selskapsskatten, har de opplevd at det har skjedd mange grunnleggende strukturendringer. Går et personlig eid selskap over til å bli et aksjeselskap, går alle skatteinntektene inn til staten i stedet for at de tidligere gikk inn til kommunene. Det er jo ikke logisk i dette.

Det er ikke slik at all skatteinntekt fra næringsvirksomhet går til staten. Hvis en er organisert som personlig selskap, går inntekten til kommunene, men i det øyeblikket en organiseres til aksjeselskap, går plutselig inntekten til staten. For enkelte kommuner beløper dette seg til titalls millioner kroner som er forsvunnet de senere årene, f.eks. på grunn av omstrukturering i fiskerinæringen. Det betyr at det som er lønnsomt for den enkelte, blir en belastning for kommunene.

I tillegg er det heller ikke logisk at de som legger til rette for alle typer næringsvirksomhet eller utnyttelse av ressurser på alle andre områder enn kraftområdet, ikke skal få noe igjen fra den næringsvirksomheten som er der, mens kraftkommunene skal få masseinntekter fra sin kraftvirksomhet. Ressursen energi har altså en helt annen behandling i vårt skattesystem enn det alle andre typer

(Erna Solberg)

ressurser har. I så måte er det ikke logisk at man skal ha et sterkt ideologisk engasjement for at det ene er noe som skal beskattes lokalt, mens det ikke skal være noen mulighet for lokal beskatning av all annen bruk av ressurser.

Og hva er det vi ser nå etter at selskapsskatten er fjernet? Jo, det dukker opp krav om at nye næringsvirksomheter skal få spesielle avgifter og skatter, for at det skal gi inntekter til lokalsamfunnene rundt omkring. Det blir mer kreativitet og mer press for at man skal beskatte næringslivet mer for å gi inntekter til lokalsamfunnet. Det man gjorde som et grep for å skape større likhet mellom kommunene, var altså et grep som på lang sikt kan gjøre det mindre attraktivt å lokalisere seg i Norge, på grunn av mindre tilrettelegging. Dette var et grep som skaper mindre mobilitet i Distrikts-Norge mellom de områdene som har vekst, og de som ikke har det. Derimot kommer det til å styrke sentraene, fordi det kommer til å svekke de livskraftige vekstområdene utenom de store byene. I så måte er det mange langsiktige negative strukturendringer som kan komme av denne endringen.

Det er ikke noe nytt at Høyre mener at man skal gjøre noe med konsernbeskatningen. Finansdepartementet har i flere år holdt på med å utrede konsernbeskatningen, med Høyres velsignelse. Et enstemmig storting mente man skulle gjøre noe med konsernbeskatningen. Vi har innsett i dette Dokument nr. 8-forslaget at det å gå inn for å gjøre en matematisk riktig fordeling av pengene på hver enkelt bedrift, er for kostnadskrevede og for vanskelig. Derfor har vi sagt at det kanskje er bedre først å sette opp et kriteriesystem for fordeling av de inntektene som et konsern skal betale, og så fordele det ut på de stedene konsernet er lokalisert, i stedet for det kompliserte systemet vi hadde før. Jeg mener selvfølgelig ikke at det som ville komme ut av det, nødvendigvis er 100 pst. rettferdig, men jeg tror det vil være et enklere system enn det man hadde tidligere, og at det er fullt mulig å få det utredet.

Derfor synes jeg at flertallet egentlig burde tenke nytt og sørge for at skattingssystemet vårt har de riktige incentivene til økonomisk utvikling i Norge og de riktige incentivene til fordeling mellom distriktskommunene. Da burde man gå tilbake til å si at alle ressurser i Norge skal avleires i inntekter, og at all ressursbruk skal avleires i inntekter lokalt. Det bør bety at selskapsskatten igjen bør få i alle fall én andel som går til kommunene.

Så må vi være opptatt av å få noenlunde likhet, men den likheten skal ikke gå på bekostning av mulighetene for å utvikle de delene av vårt samfunn som nå er dynamiske. Når vi ser på situasjonene som vi har rundt omkring i landet, er jeg dessverre redd for at det skjer. En kommune som f.eks. Ulsteinvik opplever at veldig mange av dem som jobber der, pendler inn. Kommunen har brukt mye penger på å tilrettelegge, men de greier ikke å bygge opp et system med offentlig servicestruktur, fordi de får for lite inntekter i forhold til hva de fikk tidligere, når de også hadde skatteinntekter fra den store næringsvirksomheten de har der. De opplever at de har et dårligere servicetilbud på mange områder enn mange av nabo-kommunene, fordi folk altså bare pendler inn. Det vil-

le kanskje være bedre for hele området at folk kunne bo-sette seg nærmere arbeidsplassen sin fordi det var et bedre servicetilbud der, og at man hadde hatt mulighet til dette gjennom at de vekstkraftige delene i Distrikts-Norge fikk litt mer igjen av de inntektene de faktisk skaper.

Jeg tar opp forslaget fra Høyre og Fremskrittspartiet.

Presidenten: Erna Solberg har tatt opp det forslag hun refererte til.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF): Nokre av dei ulempene som vart lista opp ved kommunal selskapsskatt i samband med overføringa, var at skatteforma gav uheldige fordelingsverknader, spesielt når det galdt forholdet kontorkommune – produksjonskommune. Dette kravde eit ganske stort fordelingsarbeid, noko som kravde byråkratisk innsats i ikkje så liten grad. Det vart understreka at det var monalege variasjonar i inntektene frå år til år.

Så vart det åtvåra imot at kommunane no ville få manglande incentiv for kommunalt tiltaksarbeid, og det vart òg sagt at ein del kommunar ville missa vesentlege inntekter som ikkje ville verta kompenserte, sjølv om det hadde vore løfte om det.

Så langt viser vel oversikta at det er veldig store variasjonar frå kommune til kommune når det gjeld konsekvensane av dette. Dei fleste har kome veldig godt gjennom dette, men for nokre er utslaga ganske store. Det er rimeleg få kommunar dette dreier seg om, men utslaga for dei det gjeld, er store. Nettopp derfor meiner me i Kristeleg Folkeparti at det ikkje nødvendigvis er ei tilbakeføring av selskapsskatten som er det beste, for den har framleis sine ulemper, men at det som trengst, er grep som kan stimulera både til næringslivsutvikling og næringslivsvedlikehald. Derfor går eg ut frå at finansministeren òg har merka seg den fleirtalsmerknaden som går ut på at Regjeringa vert beden om å koma med ei vurdering av kva konsekvensar bortfallet av selskapsskatt har medført for kommunane, med sikte på å finna fram til ordningar som kan skapa skattemessige fordelar for næringsetablering i kommunane.

Heile føremålet her er å ta vare på dei gode incentiv som låg i selskapsskatten, men å få det til på ein betre måte. På denne bakgrunnen har me gått inn for å leggja dette Dokument nr. 8-forslaget ved protokollen.

Odd Roger Enoksen (Sp): Jeg har lyst til å knytte noen få bemerkninger til saken, også utover det som nå ble sagt fra representanten Ingebrigt Sørfonn.

Det er ingen tvil om at den gamle modellen vi hadde for kommunal selskapsskatt, gav svært store inntektsvariasjoner for enkelte kommuner fra år til år. I tillegg til de store variasjonene så vi også at hovedkontorskommunene fikk en urimelig høy andel av skatteinntektene. Den statlige selskapsskatten har derfor fungert slik intensjonen var i forhold til disse to forhold. Den virket utjevnen-de i forhold til de årlige variasjonene som man tidligere så, og den har også virket utjevnen-de mellom hovedkontorskommuner og andre kommuner, noe som gjør at man har fått en mer jevn beskatning.

Det er selvsagt et problem, som også Høyre har påpekt over lang tid, at det med en statlig selskapsskatt lett blir mer fokus på bosetting enn på næringsutvikling, og at man over tid kan utvikle et nærings- og bosettingsmønster som stimulerer til pendling i større grad enn det som er heldig. Det gjelder særlig i kommuner som ligger i et geografisk tett bebygd område hvor man har et felles arbeidsmarked, og hvor ingen av kommunene har de nødvendige incitament for å tilrettelegge for næringsetablering.

Det er ikke en helt enkel sak vi behandler her i dag, fordi det er både fordeler og ulemper med statlig selskapsskatt, og det er fordeler og ulemper også med en kommunal selskapsskatt. Fra Senterpartiets side har vi veid både fordelene og ulempene opp imot hverandre, og er med på en merknad der vi ønsker en tilrettelegging for, som Ingebrigt Sørfonn påpekte, at man skal finne ordninger som gir skattemessige fordeler for næringsetablering i kommunene, samtidig som vi over tid ønsker at selskapsskatten gjøres kommunal igjen under en klar forutsetning av at selskapsskatten i større grad blir knyttet til produksjonsstedet enn den var i den gamle ordningen.

Det er riktig som det blir påpekt fra Høyres side, at det kan medføre problemer å få til en sånn avgrensning som det vi her snakker om. Skal selskapsskatten oppleves som rettfærdig som framtidig kommunal skatteinntekt, tror jeg det er helt nødvendig at man legger arbeid i å utvikle den type mekanismer hvor ikke hovedkontorskommunen stikker av med mesteparten av inntektene, mens produksjonsstedet ofte blir avspist med smuler. Derfor har også Senterpartiet lagt inn den merknaden som vi står alene om, hvor vi ønsker å få gjeninnført selskapsskatten under en sånn klar forutsetning.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 6. (Votering, se side 3237)

S a k n r . 7

Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Kenneth Svendsen, Øyvind Korsberg og Thore A. Nistad om at endringer i forskrift om avgiftsmessig klassifisering av varebil klasse 2 ikke gjenomføres (Innst. S. nr. 232 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:89 (2000-2001))

Erik Dalheim (A) (ordfører for saken): Selv med en vellykket omlegging av engangsavgifter på personbiler i 1996 ble det fortsatt foretatt stor ombyggingsaktivitet på standard personbiler for å gjøre disse til noe annet, da med lavere engangsavgift.

Når det nå gjøres en innstramming i dette, skal det ikke være til hinder for at næringslivet fortsatt skal kunne kjøpe varebiler med dertil fortsatt lav avgift. Innstrammingen skal føre til at de mest ekstreme tilpasninger fjernes.

Det vi nå har i forskriftene, vedtatt tidligere i Stortinget og presentert av Finansdepartementet 1. april i forskrifter i år, er krav til et spesifisert volum i lasterommet.

Dette volum, den såkalte kassa, inkluderer nå så å si alle standard varebiler. Ved at Finansdepartementet har fjernet kravet til i hvilken grad en slik kasse skal lastes inn, har en i tillegg gitt rom for en fortsatt ombygging av noen varebillike personbiler. Dette bør vi kunne leve med fram til den ønskede omlegging av personbilavgiftene i 2003. Da bør grunnlaget for alle avgiftstilpassede ombygginger naturlig nok fjernes.

Jeg er sikkert godt begrunnet uenig med Kenneth Svendsen i det innlegget han senere vil holde. Derfor sier jeg det nå, så sparer vi litt tid (munterhet i salen).

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Thore Aksel Nistad (Frp): Det er ganske fornøydlig å være vitne til alle de krumspring som Arbeiderpartiet gjør når det gjelder bil og bilbruk, men denne debatten og det siste innlegget minner meg mye om en sketsj som Wesenlund hadde tidligere en gang, kalt «supperådet». Maken til supperåd som det som er her, skal man lete lenge etter.

Jeg stusser veldig over hvorfor Arbeiderpartiet skal være så ivrige etter å forklare meg hva slags behov jeg har for bil. Det etterlyser jeg fra representanten fra Arbeiderpartiet. Er det ikke jeg selv som selvstendig næringsdrivende som skal definere hva slags behov jeg har? Man trenger ikke å lage en hel stortingsproposisjon om størrelsen på en kasse som skal inn i bilen. Det er jeg som skal avgjøre hvordan «kassa» skal være, og ikke representanten fra Arbeiderpartiet.

Kan man få en forklaring på disse merkverdighetene?

Presidenten: Presidenten er i tvil om ordet «supperåd» er et parlamentarisk uttrykk.

Erik Dalheim (A): Det er naturligvis de næringsdrivende selv som skal definere hva slags kjøretøy de trenger i virksomheten sin. Men hvis de velger å kjøpe en personbil, som har vesentlig høyere avgifter enn en varebil, så er poenget rett og slett det enkle at da skal de betale avgifter for det. Så enkelt er det.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Kjellaug Nakkim (H): Vanligvis tar ikke Høyre omkamper på tapte saker i forhold til budsjettene. Men denne gangen synes jeg egentlig det er veldig god grunn til å ta en omkamp, fordi man nå går bort og forandrer regler like før man har tenkt å ha en hel gjennomgang av systemet.

Jeg kan sitere hva finansministeren skrev til oss i finanskomiteen på bakgrunn av dette forslaget som ble fremmet:

«Bakgrunnen for forslaget til endringen i definisjonen av varebiler var at de lave avgiftene bidro til avgiftsmotiverte kjøp av varebiler som primært ble benyttet til personbefordring.»

Tenk det, Hedda, tenk at noen som kjører dag ut og dag inn, foretrekker å kjøre en forholdsvis komfortabel

bil i næringsøyemed, en bil som også medfører lavere engangsavgifter. Dette er særnorske regler, slår finansministeren fast. Slik kan vi ikke ha det, og så strammer han inn i forskriftene.

I budsjettinnstillingen i fjor høst bad komiteen om at man får en gjennomgang av hele avgiftssystemet, nettopp for å kunne få et bedre og mer fleksibelt avgiftssystem innen 2003. Men inntil da vil vi beholde de eksisterende regler. Og bakgrunnen for det er at man ønsker å gi stabile rammevilkår for bedrifter, selgere og importører, og spesielt ombyggningsfirmaene. De har fått nye regler nesten hvert eneste år når det gjelder disse varebilene, så ofte har disse reglene blitt forandret. Men dette spiller tydeligvis ingen rolle bare det kan komme noen flere kroner inn i statskassen – i denne så magre statskassen, som den tydeligvis er, siden man må tette alle avgiftshull så langt det er mulig.

Kenneth Svendsen (Frp): I forbindelse med budsjettforhandlingene mellom Arbeiderpartiet og sentrumpartiene om budsjettet for 2001 ble det enighet om å forandre definisjonen på varebil klasse 2. Endringene bestod i at det etter 1. april 2001 skal kunne lastes inn en tenkt kasse med lengde 140 cm, bredde 90 cm og høyde 105 cm. Kravet til godsrommets størrelse har ført til at det ikke lenger stilles krav til at varebilens totalvekt er mellom 2 200 og 3 500 kg. De øvrige krav til at varebil klasse 2 skal ha skillevegg og én seterad, vil derimot videreføres.

Selv om en ved forskriftsmessig tilpasning har unngått de mest ytterliggående utslagene av endringene, vil innføringen av denne særregelen føre til særnorske tilpasninger, som både vil føre til dyrere varebiler for næringslivet og til ombygninger som kan innebære en sikkerhetsmessig risiko. En vil kunne se at varebiler blir bygd med for høyt tak eller senket gulv, slik at det skal bli plass til den såkalte tenkte kassen. Dette vil i enkelte tilfeller kunne føre til vektforstyrrelser, som igjen vil kunne føre til ustabilitet ved kjøretøyet, og derved bli en sikkerhetsrisiko.

Fremskrittspartiet ønsker et minimum av forutsigbarhet for det private næringsliv. Denne næringen har også behov for stabile rammevilkår. De stadige endringene i forskjellige definisjoner av person-, vare- og lastebiler fører til problemer for importørene og det øvrige salgsparat, noe som kan føre til nedleggelse av arbeidsplasser. I ettertid har det også vist seg at det er blitt gjort.

I tillegg rammes ombyggningsfirmaene hardt. De er enten avhengige av å forandre påbygninger etter de nye reglene, legge ned eller gå konkurs. Stabile rammevilkår vil i stor utstrekning føre til at slikt ikke skjer.

I brev fra Finansdepartementet, datert 3. mai 2001, står det:

«Bakgrunnen for forslaget til endringen i definisjonen av varebiler var at de lave avgiftene bidro til avgiftsmotiverte kjøp av varebiler som primært ble benyttet til personbefordring. Dette gjaldt i første rekke stasjonsvognvariantene av varebilene som var et alternativ til personbil dersom en ikke har behov for befordring av mer enn 2 personer.»

Fremskrittspartiet vil hevde at de fleste av disse bilene brukes av næringsdrivende som enten har et tidvis behov for transport av varer med lite volum, eller av selgere som frakter med seg vareprøver e.l. over store avstander. Den førstnevnte gruppen består i stor grad av små håndverksfirmaer som kjemper en evig kamp for å overleve, ikke minst på grunn av Arbeiderpartiets skatte- og avgiftstrykk, som de sosialistiske partiene med støtte av Senterpartiet har pålagt norske borgere og norsk næringsliv. Den sistnevnte gruppen vil sannsynligvis være den største gruppen og den som blir mest skadelidende av omleggingen. For den gruppen vil omleggingen føre til at de enten får en dyrere arbeidsplass ved at bedriften må gå over til å kjøpe stasjonsvogn eller en mer ukomfortabel arbeidsplass ved at sjåførene tvinges til å kjøre i kassebiler, som i mindre grad er beregnet på kjøring over store avstander.

Arbeiderpartiet ynder å fremstille seg selv som de som vil forbedre arbeidsplasser og arbeidsmiljø, bl.a. for å unngå sykdom. Selgere utsettes ofte for belastningssykdommer som følge av dårlig sittestilling, kjøring på dårlige veier osv. Jeg vet ikke om disse partiene er klar over hvilken forskjell det er på komforten til en slik varebil som de sosialistiske partiene ønsker at arbeidstakerne skal kjøre rundt i, og den type arbeidsbil arbeidstakerne vil kjøre i. Hadde de tatt seg bryet med å spørre arbeidstakerne, ville de ha fått et klart svar. Men det er kanskje ikke så viktig når disse arbeidstakerne ikke er organisert i et LO-forbund.

Fremskrittspartiet mener at alle arbeidstakere er like mye verdt, og vi håper at alle, uansett organisasjonsmessig tilknytning, skal få en best mulig arbeidsplass. Derfor har vi også fremmet dette Dokument nr. 8-forslaget som Stortinget behandler i dag.

Jeg tar herved opp forslaget.

Presidenten: Representanten Kenneth Svendsen har tatt opp det forslaget han refererte til.

Thore Aksel Nistad (Frp): Jeg må ta ordet én gang til i denne saken.

Det var ikke jeg som brukte ordet «supperåd», jeg henviste til en sketsj som var populær på TV, som Wesenlund hadde, og den sketsjen ble kaldt «supperådet».

Tidligere var begrunnelsen, som altså byråkratene med god støtte av Arbeiderpartiet har funnet på, slik det står her:

«Et krav om at kassen fysisk skal kunne lastes inn i godsrommet vil kunne føre til vanskelige grensetilfeller der døråpningen har avrundede hjørner, hengsler og andre detaljer som fører til at en rettvinklet kasse ikke kan lastes inn.»

Og dette driver voksne folk med! Det er og blir en gåte for meg, selv om det kanskje ikke er en gåte for representantene i Arbeiderpartiet.

De har lettet lite grann på disse reglene. De har funnet ut at man skal ha krav til at det skal være en kasse med lengde 140 cm, bredde 90 cm og høyde 105 cm. Og så sier også representanten Dalheim at hvis jeg ikke er for-

nøyd med å kjøpe en sånn bil som dette passer inn i, får jeg kjøpe en personbil og betale avgiftene. Det er da jeg blir helt sjokkert. Det må være helt fjernt for Arbeiderpartiet at som selvstendig næringsdrivende har jeg en dag behov for å kjøre varer, og da skal jeg altså drive og måle denne kassen og dele opp de pakkene jeg skal ha med. Neste dag skal jeg kanskje kjøre ansatte. Jeg skal altså ha to biler. Jeg ser representanten Dalheim rister på hodet, men jeg har vært selvstendig næringsdrivende i hele mitt liv, aldri vært byråkrat, aldri vært i Arbeiderpartiet, og dit kommer jeg heller ikke. Er det virkelig gått så langt at det er Arbeiderpartiet og byråkratene som skal avgjøre hva jeg trenger i mitt virke? Jeg trodde ærlig talt at man kunne gjøre noe annet i dette landet. Det er ikke rart at vi har verdensrekord i byråkrati her i landet.

Erik Dalheim (A): Bare en liten tur tilbake til virkeligheten.

Det er jo slik at disse varebilene som representantene fra Fremskrittspartiet litt blomstrende omtaler, er praktiske, kjøregode biler med god komfort, som i tillegg er praktisk innredet for å ta med seg det gods som en næringsdrivende måtte ha behov for å frakte. Men det er klart at man i dette landet bestandig har stått overfor den virkeligheten at hvis man skal ha kjørekraft som i en personbil, er det en personbil man må kjøpe.

Så er det naturligvis en egen diskusjon: Hvilken avgift skal det være på en personbil? Der har altså stortingsflertallet ikke hatt så kjempestor avstand til Fremskrittspartiet – det kunne kanskje vært litt underholdende å gå tilbake til de konkrete forslag Fremskrittspartiet har hatt i de forskjellige års budsjettbehandlinger – så det er ikke et svart/hvitt-bilde her, men man har bestemt seg for at i Norge skal man hente et visst antall kroner fra personbiler. Og da er det så enkelt at de som skal kjøpe personbiler, som velger å ha det, må betale den avgiften som stortingsflertallet har bestemt. Men jeg vil reservere meg mot den beskrivelsen av en moderne varebil som fremskrittspartirepresentanten her tegner. Det er ikke sånn.

Kenneth Svendsen (Frp): Så er vi tilbake i fantasiens verden igjen, siden Dalheim var i virkelighetens verden. Det er for så vidt riktig at vi er tilbake i fantasiens verden. Det er på grunn av at Fremskrittspartiet dessverre ikke har flertall i denne salen. Den dagen Fremskrittspartiet får flertall i denne salen, er vi i virkelighetens verden når vi vil redusere avgiften kraftig.

Det som fikk meg til å ta ordet, var Dalheims påpeking av at Fremskrittspartiet ikke gikk inn for å senke avgiften på personbiler noe særlig i budsjettene. Det er faktisk slik at vi nesten halverer avgiftene på biler. For å ta et eksempel: Jeg kan fortelle representanten Dalheim at i budsjettene våre for de siste tre år har vi foreslått å redusere avgiften på familie bilen Chrysler Voyager med 174 000 kr i forhold til Arbeiderpartiets forslag. Og det er faktisk sånn at for en familie på fire, som betaler huslån, boligrente, energiavgift til staten, som Arbeiderpartiet krever inn, og alle de andre avgiftene, utgjør

174 000 kr veldig mye. Det er beklagelig at Arbeiderpartiet ikke ser det.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 7. (Votering, se side 3238)

S a k n r . 8

Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Siv Jensen om økonomisk kompensasjon til tidligere private aksjonærer som ble slettet i forbindelse med bankkrisen (Innst. S. nr. 245 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:91 (2000-2001))

Ottar Kaldhol (A): Dette Dokument nr. 8-forslaget fra Framstegspartiet verkar som, og er kanskje òg meint som, eit ritual. Både i 1995 og 1997 kom forslaget om at bankaksjonærar som fekk aksjane sine vurderte til null, skulle få ein rimeleg kompensasjon for tapa sine. Finanskomiteen tilrådde då at det skulle nedsettast eit granskingsutval under leiing av professor Eivind Smith til å gjennomgå årsaksforholda knytte til bankkrisa.

Forholda som førte til bankkrisa, og som gav eit finansielt tap for banken sine aksjonærar, har vorte nøye gjennomgått. Kontroll- og konstitusjonskomiteen seier i si innstilling Inst. S. nr. 141 for 1998-99 at ekstraordinære tiltak frå samfunnet si side for å møte kriser i viktige delar av bankvesenet, ikkje skuldast omsynet til bankane og deira eigarar eller tilsette, men dei store skadeverknadene for heile samfunnet om ein ikkje skulle klare å få løyst omfattande bankkriser på ein tilfredsstillande måte.

Å spekulere i aksjar er ikkje risikofritt. Og det bør vere slik at alle eigarar av aksjar er kjende med at det er ei moglegheit for tap som følgje av dette eigarskapet.

Fleirtalet i komiteen har kome fram til at denne saka er debattert, granska og tatt avgjerd i i fleire omgangar, og at det ikkje er kome fram nye opplysningar som kan gje eit anna resultat enn tidlegare. Fleirtalet i komiteen foreslår difor at Dokument nr. 8:91 for 2000-2001 vert å avvise.

K e n n e t h S v e n d s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Siv Jensen (Frp): Jeg registrerte at representanten fra Arbeiderpartiet forsøkte å fremstille dette forslaget som et ritual. Men det er i hvert fall slik at *noen* i denne salen faktisk er opptatt av hva som skjedde med de 170 000 private aksjonærer som ble rammet av statens overtakelse av de private bankene under bankkrisen.

Så sier representanten fra Arbeiderpartiet at det å spekulere i aksjer ikke er risikofritt. Nei, det tror jeg alle vet. Jeg tror alle er klar over at det å være i aksjemarkedet kan være en risikofylt atferd. Men det blir jo særdeles risikofylt hvis den aktøren som man kanskje burde stole på som stabil, troverdig, forutsigbar og ikke minst på parti med landets innbyggere, staten, er den som kanskje i

første rekke bidrar til at 170 000 aksjonærer får sine verdier nullstilt gjennom en sånn prosess.

Det er faktisk slik at da Banklovkommissjonen hadde sin gjennomgang av dette, slo også de fast at det var en skammelig behandling av de private aksjonærene som fant sted. Slik jeg ser dette, er dette kanskje den siste anledningen denne salen har til å gjøre noe med denne saken. Vi står fortsatt foran et vesentlig nedslag av bankaksjer fra statens side, og uansett vil staten gjennom sitt samlede engasjement og nedslag trolig gå ut med en økonomisk gevinst.

Men uavhengig av om hvorvidt staten blir sittende igjen med en betydelig økonomisk gevinst eller ikke, har staten et moralsk ansvar når det gjelder å gjøre opp for sin svært tvilsomme håndtering av bankkrisen. Derfor synes jeg det er synd at det ikke er flertall i denne salen for å gi en kompensasjon som tross alt burde bli gitt, basert på at man burde ta et moralsk ansvar.

Det var nemlig slik at 170 000 private aksjonærer fikk sine aksjer nedskrevet til null. Staten sørget dermed for å fjerne en vesentlig del av det brede, nasjonale eierskapet som mange småaksjonærer i disse bankene representerte i sin tid.

Jeg skal ikke gjøre dette til en lang debatt, men jeg tar med dette opp Fremskrittspartiets forslag. Jeg håper fortsatt på at stortingsflertallet vil ta til fornuft og ta det moralske ansvaret for denne skandalen gjennom å bevilge en økonomisk kompensasjon til de tidligere private aksjonærene.

Presidenten: Siv Jensen har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Øystein Djupedal (SV): Det er nødvendig å korrigere et par ting som representanten Jensen nå sa, for det fins vel neppe en sak som er så grundig behandlet i Stortinget, og også av uavhengige, som denne saken om bankkrisen.

La oss tenke tilbake på hva som egentlig skjedde. Det professor Smith også fastslår i sin kommisjonsrapport, var følgende: Disse bankene var insolvente. Poenget var at bankenes ledelser rett og slett hadde spilt bort aksjonærenes penger. Det gjorde at det ikke fantes penger igjen. Staten måtte på dette tidspunktet gå inn for å berge innskyternes penger. Det gjorde man da også, og det tror jeg de fleste er innforstått med var riktig og klokt.

Denne saken har vært behandlet i Stortinget en rekke ganger. Og særlig kanskje etter at professor Smiths rapport ble behandlet i kontroll- og konstitusjonskomiteen, der konklusjonen også var den samme.

Det var altså noen banker som spilte bort aksjonærenes penger, andre banker gjorde det ikke. At staten plutselig satt med en betydelig portefølje av bankaksjer, skyldtes ikke statens vilje til å kjøpe disse opp, men det private bankvesenets manglende bankhåndverk og ønsket om at alle banker skulle vokse inn i himmelen, med en helt uakseptabel utlånsvekst som det ikke fantes grunnlag for. Det betyr at denne saken har vært grundige-

re behandlet både politisk og faglig enn nesten noen annen sak.

Fremskrittspartiet holder fremdeles på å snakke om disse 170 000 aksjonærene. Ja, det er klart at det er synd på disse 170 000 aksjonærene, men det er altså ikke Stortingets ansvar. Det er disse bankene de hadde aksjer i, som rett og slett ikke kunne sitt bankhåndverk, og som derfor ble insolvente. Staten måtte faktisk gå inn som en reddende engel.

Det er vanskelig for meg å forstå hvorfor Fremskrittspartiet fremdeles driver og maser om dette, for dette er det faktiske årsaksforhold. Det ville være dypt urimelig hvis staten skulle gi kompensasjon for at noen faktisk har tapt sine penger i aksjer. Det ville vært dypt urimelig overfor alle dem som hadde sine aksjer i banker som ikke gikk konkurs. Heldigvis var det slik at det var noen banker også som i denne meget opphetede perioden av norsk bankhistorie faktisk viste litt magemål, og som faktisk ikke ble insolvente. Og derfor har også de private aksjonærene i disse bankene fremdeles sine aksjer i behold, i motsetning til dem i disse store, som gikk konkurs.

Jeg håper at denne øvelsen i historieskriving fra Fremskrittspartiet, som i beste fall er meget feilaktig, nå endelig kan være skrinlagt. Jeg synes selvfølgelig det er synd at disse 170 000 aksjonærene har tapt sine penger, men det er altså ikke Stortinget eller myndighetenes ansvar. Det er rett og slett de private bankenes ansvar, og på den måten fikk altså staten disse bankene nærmest servert i hendene etter en storstilt, nødvendig redningsoperasjon.

Per-Kristian Foss (H): Bankkrisen og myndighetenes håndtering av den har vært undergitt den mest omfattende granskning Stortinget kan iverksette. En parlamentarisk granskning hører til unntakene og foretas sjelden, men har vært foretatt i denne sak. Konklusjonen av den granskningen var at det ikke forelå noe juridisk grunnlag for erstatning. Slik sett kan ikke parlamentet gjøre mer. Spørsmålet om en moralsk forpliktelse til å rette opp noen av skadene overfor de private aksjonærene, eller, sagt på en annen måte, men med samme konklusjon, om det ikke på et tidligere tidspunkt hadde vært klokt å invitere de private aksjonærene inn på gunstige betingelser til å tegne aksjer på nytt, eller gi andre fordeler, har vært behandlet av Stortinget en rekke ganger. Der er Høyre enig med Fremskrittspartiet i at en slik form for kompensasjon burde vært gitt.

Jeg synes at det forslaget som nå foreligger fra Fremskrittspartiet, er et unødvendig forslag. Ikke fordi jeg ikke er enig i det – som jeg tidligere har uttrykt – men fordi det rett og slett ikke foreligger noen nye momenter eller uttalelser fra andre partier som skulle tilsi en annen konklusjon nå. Derfor synes jeg denne repetisjonen nå egentlig er unødvendig. Det hender jo at man tar opp forslag som har vært fremmet før, men da er det fordi det har skjedd noe som er et nytt moment i saken, eller at f.eks. partier som tidligere var mot forslaget, har endret oppfatning. La meg peke på et aktuelt eksempel: Konjunkturavgiften, som ble vedtatt i budsjettet i fjor. Det gikk ikke mange ukene før deler av flertallet som vedtok

den, hadde forandret mening. Da var vi raskt ute med å fremme et forslag, slik at flertallet fikk en anledning til å gi uttrykk for sin oppfatning. Så dette er ikke et generelt uttrykk for at man ikke kan ta opp igjen forslag, men da må det være noe innen det politiske miljø, en uttalelse eller lignende, som kan sannsynliggjøre at det er slik. Hvis ikke blir Dokument nr. 8-forslag egentlig bare en form for ritual, og da syns jeg at man på mange måter ødelegger instituttet, om jeg kan få lov å uttrykke det i all ærbødighet.

Siv Jensen (Frp): At Høyre nå skal stemme mot noe de er for, får Høyre svare for selv.

Det som fikk meg til å ta ordet var representanten Djupedals historiebeskrivelse av hva som faktisk skjedde, og forsøket på å fremstille det som at han jo syntes synd på alle disse aksjonærene, men at det tross alt ikke var denne salens feil. Da har jeg lyst til å minne om at det som faktisk skjedde, var at aksjekapitalen i de tre største forretningsbankene ble nedskrevet til null. Og det skjedde på bakgrunn av en svært omstridt særlov som ble vedtatt høsten 1991. Det var en slags ekspropriasjonslov som gav staten hjemmel til å overta banker i krise ved å nedskrive aksjekapitalen til null, uten å gå veien om offentlig administrasjon. Så ble denne loven vedtatt etter en svært rask saksbehandling, som gjorde det mulig for Regjeringen å nedskrive aksjekapitalen. Dermed fikk heller ikke de private aksjonærene fradrag for sine tap, noe de ville hatt krav på etter skattereformen hvis Regjeringen hadde ventet med nedskrivningen til etter årsskiftet. Aksjonærer som kunne definere sine eierinteresser i bankene som «aksjer i næring», fikk fullt tapsfradrag også etter de gamle skattereglene. Regjeringen sørget altså for at alle disse private aksjonærene som i første rekke var småaksjonærer, ble fratatt alle sine aksjeverdier uten tapsfradrag på grunnlag av en særlov, som gav rett til ekspropriasjon uten erstatning. Det er en ganske betydelig del av historiebeskrivelsen, som jeg syns det er greit å ta med seg når man vurderer dette spørsmålet. Det er også grunnen til at jeg reiste spørsmålet om det moralske ansvaret i denne saken, fordi man her vedtok denne veldig omstridte særloven, som man i tillegg gav tilbakevirkende kraft, på tross av at man hadde en skattereform som tilsa noe helt annet. Det var svært spesielt. Det førte til at samtlige aksjonærer ikke fikk retten til å trekke fra sine tap.

Så kan man jo stille seg spørsmålet: Har denne salen ikke hatt noe som helst med det å gjøre? Eller har den det? Min klare påstand er at denne salen har medvirket kraftig til at mange av disse aksjonærene føler seg snytt. Det har vært skrevet bøker om denne saken, og det at mange har kalt den for tidenes største bankran, er jeg veldig nær ved å være enig i.

Øystein Djupedal (SV): At det skrives bøker om en sak, betyr ikke nødvendigvis at bokens forfatter har rett. Det er få saker som er så grundig behandlet som denne saken. Og hvis det virkelig var sånn at denne særloven som Stortinget vedtok, var i strid med gjeldende regelverk og lovverk, ville den granskningskommisjonen som

Stortinget satte ned, under ledelse av professor Eivind Smith, ha konkludert annerledes enn den faktisk gjorde. Dette var en uavhengig granskningskommisjon som Stortinget helt unntaksvis satte ned. Det skjer en gang i blant, men ytterst sjelden. Hvis representanten Jensens historiebeskrivelse her virkelig var riktig, ville det selvfølgelig ha fremkommet i den rapporten. Det gjorde det overhodet ikke.

Jeg spør meg: Hva ville vært alternativet til at Stortinget vedtok en særlov for å sørge for at disse tre bankene ikke gikk konkurs? Jo, følgene ville vært betydelige ringvirkninger til det norske samfunnsliv for øvrig? Det var derfor Stortinget i en hastig operasjon var nødt til å berge det som var igjen av et bankvesen som hadde spilt seg selv fallit.

Dette er et merkelig forslag fra et parti som i sin alminnelighet hyller markedets frie krefter og markedets foretrefelighet. Her har markedet faktisk fungert helt foretrefelig etter Fremskrittspartiets oppskrift, men bankledelsene gjorde altså ikke jobben sin, man kunne ikke bankhåndverket. Så gikk de konkurs, som dessverre skjer dann og vann på grunn av at det fins ledelser som ikke er dyktige nok, som ikke er flinke nok. Det er faktisk situasjonen sånn som den var. Stortingets redningsoperasjon har i etterkant som sagt blitt gransket nøye, og man har konkludert med at det storting og regjering gjorde, var riktig og ikke i strid med noe som helst, verken med forskrift eller lovverk på det gjeldende tidspunkt.

Dette tror jeg de fleste i etterkant vil se var riktig. Alternativet hadde altså vært langt verre for det norske samfunn. Vi får håpe det er siste gang Fremskrittspartiet foretar denne øvelsen, for dette kapitlet er definitivt skrevet; denne boka er egentlig definitivt lukket for lenge siden. Og jeg må si at hr. Foss' siste kommentar, om at det er misbruk av Dokument nr. 8-instituttet å legge fram denne typen forslag, er et synspunkt som jeg helt og fullt slutter meg til.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 8. (Votering, se side 3238)

S a k n r . 9

Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Lars Sponheim og Terje Johansen om utvikling av norsk finansnæring (Innst. S. nr. 253 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:97 (2000-2001))

Ottar Kaldhol (A): Dokument nr. 8-forslaget frå Lars Sponheim og Terje Johansen om utvikling av norsk finansnæring reiser relativt sett viktige spørsmål. Komiteen er oppteken av at ei sterk norsk finansnæring skal ha internasjonal konkurransekraft, og at norsk næringsliv skal ha tilgang på risikovillig kapital.

Det er viktig at den norske finansnæringa har konkurransedyktige rammevilkår samanlikna med andre land. Eg meiner at det er grunn til å understreke at det frå Regjeringa si side har vore foreslått fleire saker som har tilknytning til utviklinga i det norske finansmiljøet. Eg kan nemne private kollektive pensjonar i arbeidsforhold,

noko som vil føre til utvida kapitaloppsamling, som kan kome den norske finansnæringa til gode.

Stortinget behandla i 2000 ny børslov, og samtidig med at vi behandlar denne saka her i dag, skal Odels-tinget behandle ei sak om derivathandel. Dette er store og vesentlege saker, som får innverknad på det finansielle miljøet i Noreg.

Medlemene frå sentrumspartia ønskjer ei samla drøfting av rammevilkåra for utvikling av norsk finansnæring, mens fleirtalet i komiteen – Arbeidarpartiet, Høgre og Framstegspartiet – meiner at ei stortingsmelding om tiltak for utvikling av norsk finansnæring vil vere lite formålstenleg og faktisk forseinke ein del av dei prosessane som no skjer ganske raskt framover frå Regjeringa si side.

Fleirtalet i komiteen foreslår derfor at dokumentet vert avvist.

Siv Jensen (Frp): Fremskrittspartiet er for så vidt enig med forslagsstillerne i at en sterk norsk finansnæring med internasjonal konkurransekraft er viktig for fremtidig vekst og næringsutvikling i Norge, men vi er uenig med forslagsstillerne i at en stortingsmelding vil kunne gjøre noe med det.

Den største feilen som har blitt gjort politisk i Norge i forhold til den norske finansnæringen, er ikke å ta den på alvor. Det har gjennom flere år fra næringen selv vært påpekt behov for endringer i rammebetingelser for å gjøre norsk finansnæring mer konkurransedyktig, uten at stortingsflertallet har vist vilje til å følge dette opp. I stedet har vi sett gjentatte eksempler på at stortingsflertallet har endt opp med å bli særdeles overrasket over fusjoner og sammenslåinger som man av ulike grunner ikke liker.

Et viktig tiltak for denne næringen var at man til slutt fikk oppnevnt Konkurranseflateutvalget. Det var for så vidt ikke enkelt å få til det heller, men når det endelig kom, kom det faktisk en del produktivt ut av utvalgets konklusjoner. Derfor er det nå viktig at Regjeringen snart får fulgt dette opp, slik at prosessen ikke blir forsinket ytterligere. Etter min vurdering er vi allerede for forsinket. Det er grunnen til at vi stadig kommer i relativt kaotiske situasjoner knyttet til fusjonsspørsmål og andre alliansedannelser i finansnæringen – man har altså ikke trukket opp de nødvendige, tilstrekkelige rammebetingelsene på forhånd.

Den pågående strukturendringen er drevet frem av markedsmessige forhold. Da er det heller ikke ønskelig at det offentlige blander seg mer inn enn det som strengt tatt er helt nødvendig ut fra hensynet til konkurranse, eller hensynet til økonomisk soliditet. Så igjen: en oppfordring til Regjeringen om at man snart følger opp Konkurranseflateutvalgets innstilling. Jeg håper finansministeren merker seg dette.

Per-Kristian Foss (H): Jeg deler forslagsstillernes utålmodighet når det gjelder å få fastlagt rammebetingelser for norsk finansnæring som er konkurransedyktige i forhold til EU og våre naboland.

Det har vært somlet altfor lenge, både fra regjeringen Bondeviks side og fra regjeringen Stoltenbergs side i forhold til å fremme forslag som bringer like konkurransevilkår og konkurranserettferdighet i forhold til utlandet. For det er et faktum at en del utenlandske finansforetak i Norge opererer med bedre betingelser på en del områder enn det tilsvarende norske gjør.

Høyre har bidratt ved flere anledninger til å sette frister for ulike regjeringer til både å få fortgang i arbeidet med Bankkommisjonens innstilling for ikke å oversende unødvendig mange forslag til utredning, men faktisk ta standpunkt, og til å få frem i proposisjonsform de nødvendige vedtak for å følge opp Konkurranseflateutvalgets innstilling. En stortingsmelding om dette vil forsinke. Vi trenger ikke flere meldinger med generelt «prat», om jeg får lov til å bruke det uttrykket, men vi trenger proposisjoner med forslag til vedtak. Derfor er en melding et sidespor som bare forsinke. Hvis ideen skulle være å få en melding om strukturen i finansnæringen, tror jeg den meldingen må komme fort – brennfort – hvis det skulle være noe særlig struktur igjen å diskutere. Vår erfaring er vel i økende grad at strukturen som fastlegges etter lang tids behandling av stortingsmeldinger, med dertil hørende innstillinger og stortingsdebatter, svært ofte er foreldet i det øyeblikk innstillingene er avgitt. Jeg er sikker på at representanten Terje Johansen også har vært med på slike begivenheter på 1990-tallet. I allfall registrerer jeg fra pressen at når man blir minnet om egne standpunkter fra 1990-tallet, hjelper det ikke på hukommelsen å ha stortingsmeldinger å vise til.

Terje Johansen (V): Jeg registrerer med glede at det virker som om det er et flertall for at vi skal få brakt til ende diskusjonene om finansnæringens rammebetingelser i så nær fremtid som mulig. Når sentrumspartiene likevel velger å opprettholde forslaget om en egen melding, har det ikke med det å gjøre at vi ønsker å forhale dette. Tvert imot ønsker vi å se en helhet i dette som vi ikke tror fremkommer gjennom de enkeltvedtak som vi blir stilt i utsikt i fremtiden.

Det som jo skjer i Norge, er at vi nå omdanner oljeformuen til finansformue. Norge er i ferd med å bli en finansiell stormakt. Vi klarte i sin tid å skape en næring ut av oljen, og Venstre ønsker også å se på mulighetene for å skape en næring ut av finansformuen. Når flertallet avslår å drøfte dette, får vi bare ta det til etterretning.

Jeg er for så vidt enig med representanten Foss i at vi ikke har bruk for å diskutere strukturen i finansnæringen nå. Der vil politikerne og Stortinget alltid være på etterskudd, hvilket jeg i og for seg ikke synes er det verste som skjer. Dessuten er det nå kommet så langt at det ser ut som at markedet har arrondert dette terrenget, slik at politikerne ikke trenger å bekymre seg for strukturen i fremtiden, med noen få unntak som jeg ikke skal komme inn på nå.

Jeg registrerer da at flertallet er imot å få en helhetlig behandling av dette, men jeg vil på mindretallets vegne legge fram mindretallets forslag.

Presidenten: Terje Johansen har tatt opp det forslag han refererte til.

Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 9.
(Votering, se side 3238)

S a k n r . 1 0

Innstilling fra finanskomiteen om samtykke til å setje i kraft ein skatteavtale mellom Noreg og Kasakhstan, underteikna i Oslo den 3. april 2001 (Innst. S. nr. 258 (2000-2001), jf. St.prp. nr. 88 (2000-2001))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 3238)

Ø y v i n d K o r s b e r g gjeninntok her presidentplassen.

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte

presidenten: Den innkalte vararepresentanten for Oslo, Heikki *Holmås*, har nå tatt sete.
Stortinget går da til votering.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten har Per-Kristian Foss satt fram et forslag på vegne av Høyre og Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede og legge frem forslag til nye saldoavskrivningssatser, basert på hva satsene er i andre land og driftsmidlenes økonomiske levetid. Endringene skal gjennomføres med virkning for inntektsåret 2001.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre og Fremskrittspartiet ble med 82 mot 30 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.04.47)

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:54 (2000-2001) – forslag fra stortingsrepresentantene Per-Kristian Foss, Børge Brende og Jan Petersen om utredning av og forslag til nye saldoavskrivningssatser – vert å leggje ved protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det satt fram to forslag. Det er:

- forslag nr. 1, fra Øystein Djupedal på vegne av Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og representanten Bastesen
- forslag nr. 2, fra Øystein Djupedal på vegne av Sosialistisk Venstreparti og representanten Bastesen

Det voteres først over forslag nr. 2, fra Sosialistisk Venstreparti og representanten Steinar Bastesen. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen årlig legge fram for Stortinget en rapport over virksomheten i Det internasjonale pengefondet og Verdensbanken, og Norges stemmegivning og øvrige innsats i disse.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og representanten Steinar Bastesen ble mot 8 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Det voteres så over forslag nr. 1, fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og representanten Steinar Bastesen. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge fram en plan for hvordan Norge skal arbeide internasjonalt for innføring av en avgift på valutatransaksjoner.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og representanten Steinar Bastesen ble med 92 mot 19 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.06.08)

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:60 (2000-2001) – forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Djupedal og Kristin Halvorsen om norske initiativ for å motvirke skadelige effekter av internasjonal kapitalmobilitet – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten er det satt fram to forslag. Det er:

- forslag nr. 1, fra Erna Solberg på vegne av Høyre og representanten Steinar Bastesen
- forslag nr. 2, fra Per Erik Monsen på vegne av Fremskrittspartiet

Det voteres først over forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om at kompensasjon for merverdiavgift til kommuner og fylkeskommuner ved kjøp av visse tjenester, utvides til å gjelde alle kjøp av tjenester.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 96 mot 15 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.07.04)

Presidenten: Forslaget fra Høyre og representanten Steinar Bastesen tas opp til votering. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å utvide ordningen med kompensasjon for merverdiavgift til kommuner og fylkeskommuner ved kjøp av visse tjenester til å gjelde kjøp av alle tjenester. Stortinget ber videre Regjeringen foreta de nødvendige tiltak for å sørge for at kompensasjon for merverdiavgift til kommuner og fylkeskommuner ved kjøp av visse tjenester fra registrerte næringsdrivende skjer direkte til den institusjon/budsjettenhet som har anskaffet tjenesten.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre og representanten Bastesen ble med 82 mot 29 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 13.07.27)

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:68 (2000-2001) – forslag fra stortingsrepresentantene Per Erik Monsen, Kenneth Svendsen og Torbjørn Andersen om å gjøre momskompensasjonsordningen for kommuner og fylkeskommuner generell – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten er det satt fram to forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Erik Dalheim på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 2, fra Kenneth Svendsen på vegne av Fremskrittspartiet

Forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen endre forskriftene om engangsavgift på motorvogn slik at avgiften kun kreves inn ved førstegangsregistrering av kjøretøyet.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 92 mot 18 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 13.08.21)

Presidenten: Forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, lyder:

«Dokument nr. 8:78 (2000-2001) – om forslag fra stortingsrepresentant Siv Jensen om endring i ny forskrift om engangsavgift på motorvogn – avvises.»

Det vil bli votert alternativt mellom dette forslaget og innstillingen fra komiteen.

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget ber Regjeringen utsette iverksettelse av pkt. 6.1 og 6.2 i forskriften for beregning av engangsavgift ved oppbygging av kjøretøy og i stedet videreføre forskriften fra før 1. april 2001.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti bifaltes innstillingen med 59 mot 52 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 13.09.03)

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Under debatten har Øystein Djupedal satt fram et forslag på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Dokument nr. 8:86 (2000-2001) – forslag fra stortingsrepresentantene Valgerd Svarstad Haugland, Siv Jensen, Per-Kristian Foss og Terje Johansen om å fjerne beskatningen av utgifter til behandling av sykdom – avvises.»

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget ber Regjeringen snarest mulig legge frem forslag slik at arbeidsgivers utgifter til behandling ved sykdom fritas for arbeidsgiveravgift og inntektsbeskatning.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti bifaltes forslaget med 63 mot 48 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.10.19)

Votering i sak nr. 6

Presidenten: Under debatten har Erna Solberg satt fram et forslag på vegne av Høyre og Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen gjeninnføre ordningen med at deler av selskapsskatten tilfaller kommuner og fylkeskommuner.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre og Fremskrittspartiet ble med 79 mot 30 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 13.11.00)

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:88 (2000-2001) – forslag fra stortingsrepresentantene Sverre J. Hoddevik, Michael Momyr og Erna Solberg om at en andel av selskapsskatten igjen skal tilfalle kommunene – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Under debatten har Kenneth Svendsen satt fram et forslag på vegne av Høyre og Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å oppheve vedtatte definisjonsendring av varebil klasse 2, slik at det ikke stilles krav til godsrommets størrelse.»

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:89 (2000-2001) – forslag fra stortingsrepresentantene Kenneth Svendsen, Øyvind Korsberg og Thore A. Nistad om at endringer i forskrift om avgiftsmessig klassifisering av varebil klasse 2 ikke gjennomføres – avvises.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Høyre og Fremskrittspartiet bifaltes innstillingen med 80 mot 30 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.12.14)

Votering i sak nr. 8

Presidenten: Under debatten har Siv Jensen satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag om at tidligere private aksjonærer, som ble slettet i forbindelse med bankkrisen, får en økonomisk kompensasjon fra staten.»

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:91 (2000-2001) – forslag fra stortingsrepresentant Siv Jensen om økonomisk kompensasjon til tidligere private aksjonærer som ble slettet i forbindelse med bankkrisen – avvises.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet bifaltes innstillingen med 94 mot 16 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.13.08)

Votering i sak nr. 9

Presidenten: Under debatten har Terje Johansen satt fram et forslag på vegne av Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge fram en stortingsmelding med tiltak for utvikling av norsk finansnæring.»

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:97 (2000-2001) – forslag fra stortingsrepresentantene Lars Sponheim og Terje Johansen om utvikling av norsk finansnæring – avvises.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre bifaltes innstillingen med 82 mot 29 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.14.01)

Votering i sak nr. 10

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget samtykker i at Norge setter i kraft en skatteavtale mellom Norge og Kasakhstan, undertegnet i Oslo 3. april 2001.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

S a k n r . 1 1

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 13.15.
